

LUND UNIVERSITY

Som som som. En studie av konstruktionen x-som-x

Gimstedt, Hanna

2008

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Gimstedt, H. (2008). *Som som som. En studie av konstruktionen x-som-x*. (Nordlund). Nordiska språk, Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Hanna Gimstedt

Som som som

En studie av konstruktionen *x-som-x**

Sammandrag. Uppsatsen är en studie av syntaktiska, semantiska och pragmatiska egenskaper hos konstruktionen *x-som-x*. Undersökningen tar sin utgångspunkt i den interaktionella grammatiken, och som jämförelsematerial används tidigare undersökningar av konstruktionen *x-och-x*. Exempel på *x-som-x* är hämtade från olika källor på Internet, såsom bloggar och diskussionsforum. I avsnittet om konstruktionens syntax undersöks inre struktur samt placering i en sekventiell kontext. I avsnittet om semantik och pragmatik behandlas hur konstruktionen förhåller sig till begreppet meningspotential samt exempel på dess kommunikativa funktioner. Undersökningen resulterar i slutsatsen att *x-som-x*, i likhet med *x-och-x*, är en utpräglad dialogisk konstruktion, med både responsiva och projektiva egenskaper i sekventialiteten. *X-som-x* är mer varierad i både yttre och inre syntax än *x-och-x*, och har också flera kommunikativa funktioner. Detta kan eventuellt tyda på att den befinner sig i en grammatikaliseringsprocess, där den håller på att få en högre grad av självständig status i syntaxen.

1 Inledning

Talspråk är något vi alla tar för givet. Vi vet hur man pratar, och vi vet vad saker betyder. Man brukar säga att man inte förstår saker ”tagna ur sitt sammanhang”, men att man förstår ”utifrån kontexten”. Grammatiker brukar också säga att ”grammatik är något alla modersmålstalare är experter på”; vi vet hur vi ska disponera våra yttranden, och vi orienterar oss i andras yttranden med hjälp av vår grammatiska kompetens. Men även när yttranden är någon okonventionella till formen kan vi förstå innebörden, framför allt när det rör sig om idiomatiska

---

* Uppsatsen är en bearbetad version av min C-uppsats med samma titel, skriven 2007, vid Nordiska språk, Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet.

uttryck, det vill säga fasta, återkommande figurer i språket. Den här uppsatsen handlar om två sådana uttryck, nämligen *x-och-x* och *x-som-x*. De ser ut så här:

- Har du sett det nya högteknologiska loket?
- Lok och lok, jag tycker mest det liknar en månraket.

och

- Ska du ta X2000 eller Intercity till Stockholm?
- Tåg som tåg, bara jag kommer fram.

På ytan ser konstruktionerna ganska lika ut; de dubblar ett ord i det föregående, och svarar på så sätt på ett yttrande. Nästan alla med svenska som modersmål vet hur man använder dessa uttryck, och använder dem också själva i sitt vardagsspråk. Förmodligen har man inte reflekterat över att de är lika, eller vad som skiljer dem åt. Den här uppsatsen syftar till att utreda just detta. *X-och-x* är grundligt beskriven av ett antal forskare, något som *x-som-x* inte är. Därför ska jag här karaktärisera den senare konstruktionen mot bakgrund av det som är skrivet om den förra konstruktionens struktur, semantik och pragmatik. På så sätt tror jag mig kunna få grepp om konstruktionen *x-som-x* på ett mer djupgående plan.

1.1 Disposition

I avsnitt 2 presenterar jag kort det material, hämtat från Internet, som jag hämtar mina exempel ifrån. I 3 ges en metodöversikt. I 4 går jag igenom grammatiksynen och de viktigaste begreppen inom den interaktionella grammatiken. Även relevant semantik, framför allt teorin om meningspotentialer, presenteras här. Avsnitt 5 innehåller själva undersökningen, som är en jämförelse mellan *x-och-x* och *x-som-x*, och utifrån denna ges en beskrivning av den senare i ett interaktionellt perspektiv. De två delavsnitten behandlar syntax samt semantik och pragmatik. Avsnitt 6 är en sammanfattning med avslutande diskussion och slutord. Bilaga 1 innehåller en förteckning över alla exempel som finns i uppsatsen, och till sist ges förklaringar till de förkortningar som används.

1.2 Syftesbeskrivning

Syftet med uppsatsen är att undersöka och beskriva *x-som-x*-konstruktionens syntaktiska, semantiska och funktionella egenskaper, samt dess kommunikativa möjligheter, detta med utgångspunkt i jämförelser med den beskrivning av konstruktionen *x-och-x* som finns i tidigare litteratur. Jämförelsen syftar till att

utreda likheter och skillnader mellan de båda konstruktionerna, men ska utmynna i en karaktäristik av *x-som-x*.

Vad gäller den syntaktiska delen, kommer ett dubbelt perspektiv anläggas. Dels kommer jag att utföra en analys med hjälp av klassisk grammatisk terminologi, dels kommer jag att med hjälp av det som brukar benämnas samtalsgrammatik bredda bilden.

X-som-x semantiska och funktionella egenskaper går i mångt och mycket in i varandra, på grund av konstruktionens talspråkliga och betydelskapande karaktär. I de analyser av *x-och-x* som jag utgår från i min jämförelse analyseras dessa aspekter jämsides med varandra, och det känns därför naturligt att i denna uppsats göra detsamma.

2 Material

Det finns ett grundläggande problem vad gäller material till en sådan här undersökning. Söker man efter *x-som-x* i en databas eller på Internet, märker man snart att det är en alltför generell sökning, och resultatet bli så brett att det blir irrelevant. Att försöka sig på att få autentiskt material genom inspelning av samtal är mycket tidsödande, och det finns inga garantier för att den konstruktion man är intresserad av ens dyker upp i samtalet. Jag har därför valt att använda mig av visserligen autentiska exempel, men tagna ur en något svårkontrollerad kontext. Att söka på Internet kan inte ge en överblick över den faktiska spridningen av en konstruktion, men ändå ge ett material som går att undersöka. Jag har alltså sökt på Google, och skrivit in ord jag kommit att tänka på. Flest träffar fick jag då jag skrev in mycket vanliga ord, eller ord med stor semantisk bredd. *Vatten* är ett sådant exempel. Flest träffar fick jag faktiskt på *hund*, vilket har sin förklaring. Dels är djurintresserades användning av olika forum och dylikt på Internet enligt mitt intryck mycket utbrett, dels finns det en specifik anledning till att just *hund som hund* har så pass bred användning. Denna är konflikten mellan hundägare vars djur har stamtavla och de som har en blandrashund. De senare använder sig av konstruktionen när de argumenterar för att deras hundar är lika bra, fast de inte har någon stamtavla.

Generellt hittar man konstruktionen i informella sammanhang, såsom bloggar, kommentarer till bloggar, diskussionsforum och s.k. communities. Det är också från sådana hemsidor jag har tagit mitt material. Jag letade upp drygt 40 exempel som jag uppfattade som något olika i sina användningar, och använder dessa som grund till mina analyser.

De studier av konstruktionen *x-som-x* som jag jämför med, bygger på ett mer omfattande material. De flesta exemplen kommer från inspelade samtal, men de kompletteras även med exempel från skrivna källor (Lindström och Linell 2007: 30). Eventuellt kommer därför de direkta jämförelserna halta lite, men med denna diskrepans i åtanke tänker jag ändå försöka nå relevanta slutsatser genom att se jämförelserna som en utgångspunkt för min analys, snarare än som själva målet. Exempelen är hämtade från något olika kontexter, och ska inte ses som helt likvärdiga. Dock bör man ha i åtanke att de källor som mina egna exempel är tagna ifrån går att betrakta som hybridformer av tal och skrift. Det är ofta fråga om en mycket vardagligt hållen, skriftlig dialog (eller del av en dialogisk hypertext), ofta med talspråklig stavning och informell ton. De gånger det inte är fråga om dialog eller debatt är texterna mycket personliga och resonerande, och liknar i mångt och mycket en ”inre dialog” (jfr Lindström och Linell 2007:42). Jag anser därför att trots att det är fråga om enbart skrivna exempel på *x-som-x*-konstruktionen, är inte språket att betrakta som rent ”skriftspråkligt”. Därför väljer jag också att applicera en grammatisk modell på mitt material som främst är tänkt för samtalsspråk.¹

3 Metod

Metoden för beskrivandet av konstruktionen *x-som-x* är, som nämnts ovan, en jämförelse med existerande forskning kring en liknande konstruktion; *x-och-x*. Denna forskning har sin utgångspunkt i interaktionell lingvistik eller samtalsgrammatik, och därför är det också här jag hämtar stöd för mina antaganden. Jag jämför också med den traditionella grammatikens synsätt. Därför är min metod varken entydigt interaktionell eller traditionell, utan ett sorts mellanting. Eftersom jag har valt att inte använda mig av några informanter, vänder jag mig i analysarbetet ofta till min egen språkliga intuition.

---

¹ En oundviklig konsekvens av detta angreppssätt är att en viktig aspekt av samtalsspråk – prosodi – inte kan tas med i den här uppsatsen. Eftersom mina exempel är från skrivna källor, går det inte att veta säkert hur prosodin skulle låta om det var så att det istället var talat språk. I de arbeten jag stöder mig på i min analys finns prosodi med som en aspekt, men tyngdpunkten ligger inte där. Jag nöjer mig därför med att konstatera att vad gäller *x-som-x* får prosodin fortsätta vara outforskad ett tag till.

4 Teori

Precis som *x-och-x*-konstruktionen finns *x-som-x*-konstruktionen beskriven i ett flertal grammatikor, men är i den traditionella grammatiken egentligen inte föremål för någon särskild forskning. I SAOB beskrivs den som

[en] beteckning för likvärdighet mellan jämförda företeelser i (det satsvärdiga) uttr. *ngt som ngt*, [...] ss. beteckning för att det kan komma på ett ut om det gäller l. om man väljer den ena l. den andra representanten l. varianten för ifrågavarande företeelse l. kategori (på grund av den i grunden föreliggande överensstämmelsen) (SAOB 29:8748 uppslagsord *som*)

Man nöjer sig här med att konstatera att det är fråga om ett uttryck, som betecknas som ”satsvärdigt”, alltså att den kan ses som en förkortning av eller en motsvarighet till en fullständig sats med nexusförbindelse. Detta innebär att uttrycket har en elliptisk karaktär; man tänker sig att *x-som-x* är det som återstår när man strukit allt annat i satsen. Man konstaterar också vad uttrycket betyder och vilken funktion det har i språket.

SAG däremot tar inte alls upp *x-som-x*. *X-och-x* finns beskriven, och betecknas som en enledad huvudsatsekvivalent med påståendebetydelse, vilket förmodligen även kan appliceras på *x-som-x*. Detta kommer vidare att utredas i nästa avsnitt.

Det blir snart tydligt att de traditionella grammatiska beskrivningarna är knapphändiga när det kommer till den här typen av konstruktioner. De passar inte riktigt in i mallen för den gängse uppfattningen om hur yttranden konstrueras, och behandlas därför i ganska svepande drag. Detta är något som inte bara jag har uppmärksammat; med det autentiska, talade språket som utgångspunkt och forskningsobjekt har en gren, kallad samtalsgrammatik eller interaktionell lingvistik, skapats. Den ägnar sig åt att utarbeta en ny syn på språk och grammatik, där dialogicitet är ett kärnbegrepp. Man resonerar så, att alla språkhandlingar är resultat av, eller svar på, tidigare språkhandlingar, och om man bortser från detta i den grammatiska beskrivningen går viktiga iakttagelser förlorade. I ett samarbete mellan universiteten i Uppsala, Linköping, Göteborg och Helsingfors pågick forskningsprojektet *Samtalsgrammatik* från år 2000 till 2005, och inom ramen för detta kartlades *x-och-x*-konstruktionen utifrån samtalsgrammatiska principer av framför allt Jan Lindström och Per Linell. Dessa två har även skrivit om interaktionell grammatik i ett vidare perspektiv, och det är främst deras teorier jag har som utgångspunkt i mitt jämförelse- och analysarbete. I 4.1 följer en redogörelse för de viktigaste dragen inom denna inriktning.

4.1 Samtalsgrammatik

Samtalsgrammatiken vänder sig emot flera antaganden som både den traditionella och den generativa grammatiken håller för sanna. För det första ses inte satser och meningar som syntaxens primära enheter. Yttranden i ett samtal innehåller visserligen syntagmer, men det är turer och turkonstruktionsenheter som analyseras, det vill säga de handlingar som utförs av talarna. Dessa har ”vissa återkommande organisatoriska drag, de har med andra ord en egen syntax” (Lindström 2005). Språkhandlingarna kan alltså utgöras av fullständiga satser, men behöver inte göra det. Man anser inte att språket i grund och botten är ett medel för att uttrycka propositioner; istället är organiserandet av interaktion och handlingar språkets primära uppgift (Linell 2005). Medan traditionell och generativ lingvistik inordnas i den monologiska idétraditionen, där meningar och satser analyseras autonoma från sin kontext, är samtalsgrammatiken dialogteoretisk. Linell förklarar monologism som att den ”förstå[r] kognitionen som informationsprocessande inom individer, kommunikationen som överföring av information och budskap mellan individer, och språket som en överindividuell kod av enkla och komplexa tecken, vart och ett en fast förbindelse mellan ett uttryck och en språklig betydelse” (Linell 2005:233). I motsats står dialogismen. Där är gränsdragningarna inte lika tydliga; en tänkande och talande individ står i ständig dialog med andra personer och kontexter, vilket betyder att talaren ”aktivt förhåller sig till, och orienterar sig mot, situationer, verksamhetsförväntningar och traditioner (inklusive språk-systemet)” (Linell 2005:234). Vidare menar Linell att ”[k]ontexterna genererar, tillsammans med yttrandena, en mängd förväntningar, rättigheter och skyldigheter som styr produktionen och tolkningen av det som sägs och görs i situationen” (Linell 2005:235). Detta betyder att de språkliga tecknen inte bär på en fast betydelse, utan den konstitueras i situationskontexten. Samtidigt förändras den lokala talsituationen av det som sägs, och ”[y]ttranden och kontexter konstituerar varandra ömsesidigt” (Linell 2005:235). Därför behöver man i sin grammatiska analys av det sagda ta hänsyn till det tidigare och det som kommer för att få en korrekt bild av vad det är som sker i talakten. Grammatiska regler är enligt samtalsgrammatiken inte ”kausalt verkande, mentala mekanismer i huvudet på talaren” (Linell 2005:315), något som bland annat Noam Chomsky velat göra gällande. Istället för att vara strukturer – inbyggda och eventuellt medfödda – hos talaren, verkar reglerna i ett gränssnitt mellan individen och samhället, och är ett inlärt socialt beteende snarare än en ”inre grammatik”, som är förprogrammerad i huvudet på individen. Därmed är föreställningen om ett hierarkiskt uppbyggt språk också missvisande för vad

som faktiskt händer när språket används. När man yttrar sig orienterar man sig inte i trädstrukturer eller olika grader av underordning i satser, utan säger orden i den ordning som gör att den som lyssnar förstår vad man säger. Yttranden och konstruktionstyper organiseras lokalt i mikrosituationen; grammatiken omförhandlas ständigt både lokalt och i en sociokulturell dimension. Det föreligger en spänning mellan grammatiken och de kommunikativa behov som kan uppstå, och ibland kan man behöva frångå de prototypiska mönstren. Kontexten för yttrandet, både horisontellt och vertikalt, är, kort sagt, essentiell för förståelsen. I och med detta, att den grammatiska beskrivningen ständigt måste omförhandlas pga. samtalspråkets dynamik, anser Linell att beskrivningen av samtalsbeteendet, istället för att vara preskriptiv och stipulera regler, ska ”tala om en flexibel orientering mot bl.a. strukturella mönster inom ramen för sociala praktiker” (Linell 2005:315).

Linell redogör i sin text för tre dialogiska principer, som ligger till grund för den samtalsgrammatiska analysmodellen. Den första är *sekventialitet*. Det innebär att ett yttrande inte är autonomt, utan är en respons på ett tidigare yttrande. Dessutom innehåller yttrandet initiativegenskaper som inbjuder till nya yttranden, och har projektiv och formativ påverkan på samtalet. Sekventialiteten inbegriper idén om en ”yttre syntax”. Denna term syftar inte på den ”yttre” grammatik som t.ex. den relation en nominalfras har till de andra satsdelarna i en sats (då den inre syntaxen handlar om frasen huvudord och attribut). Istället går den yttre syntaxen enligt ett interaktionellt synsätt utanför både frasen, satsen, makrosyntaxen och det egna yttrandet. Analysen av yttre syntax är nödvändig för att ge en korrekt bild av en grammatisk konstruktion. Den andra dialogiska principen är *det ömsesidiga beroendet mellan yttrande (handling) och verksamhet*. Den innebär, som nämnts ovan, att ”yttrandena och deras inbäddade verksamheter implicerar och konstituerar [...] varandra” (Linell 2005:240). All kommunikation ingår i något övergripande sammanhang, och tolkningen av den blir varken fullständig eller rättvis om man bortser från detta. Den tredje principen är *gemensam konstruktion*, och talar om ett dialogiskt samförfattande av yttrandena, där ”adressaten är ’närvarande’ i varje yttrande” (Linell 2005:240). Man griper in i varandras turer med rättningar, bifallsljud etc. Dessutom lånar vi av varandra i dialogen, och upprepar ord och meningar. Dialogiciteten finns alltså på tre nivåer; inom själva yttrandet, i yttrandets samspel med den kontext som utgörs av genre och förväntningar på situationen, samt i samspel med andra deltagare i samtalet genom växlingar i turtagandet.

4.1.1 Meningsstruktur – yttrandestruktur

Även om den traditionella grammatikens prototypiska beskrivning av satser och meningar är otillräcklig i beskrivningen av det autentiska samtalspråket, finns det förstås grundläggande drag som är användbara. Svenskans satsgrammatiska ordföljd frångås sällan i ett yttrande. Fasta regler, så som finitets placering på andra plats i satsen, följs. Ledens ordning signalerar dels satsdelsfunktion, dels yttrandets funktion (Lindström 2005). Det finns med andra ord en grammatisk topologi som går att kartlägga i en s.k. tursegmenteringsmodell. Denna topologiska modell har starkt släktskap med den danske grammatikern Paul Diderichsens satsschema (1946), som *SAG* (band 4:6) i sin tur baserar sin modell på. I *SAG* delar man in satsen i tre huvudsakliga ordföljdsfält: *Initialfältet*, det som Diderichsen kallar fundament, *mittfältet*, där nexusleden och satsadverbiallet finns, och *slutfältet*, som innehåller resten av satsen. Dessa tre fält konstituerar den *inre satsen*. Dessutom finns det ett *förfält* och ett *efterfält*, där element, som inte analyseras som primära satsdelar utan är extraponerade, placeras. Jan Lindström drar paralleller både till denna topologiska modell och till en annan tredelad struktur som finns beskriven av tidigare samtalsforskare. Man menar att varje del av en turstruktur har en uppgift i kommunikationen, och dessa blir strukturellt manifesta inom turen. Den första, som motsvaras av förfältet, anknyter till en föregående tur. Den mittersta, som motsvaras av den inre satsen, innehåller det egentliga, informativa bidraget till samtalen, och den sista, som motsvaras av slutfältet, skapar en länk till nästa tur. Den tursegmenteringsmodell som presenteras av Lindström liknar alltså i mångt och mycket det klassiska satsschemat, men är inte i första hand syntaktiskt baserat. Istället är de olika segmenten ”i första hand avsedda för olika interaktionella praktiker i dialog med en annan part” (Lindström 2005:16). Den innehåller ett *försegment*, ett *inre segment*, och ett *eftersegment*.

TKE			
försegment (förfält)	begynnelse	inre segment (mittfält)	eftersegment (slutfält)

Försegmentet är den strukturella plats i turen där yttrandet påbörjas. Det kan innehålla en hörbar inandning eller något annat som visar att man vill överta ordet, men också mer språkligt påtagliga praktiker. Som nämnts ovan, anknyter detta segment till föregående tur, och vissa grammatiska element och syntaktiska mönster är karaktäristiska: appositiver, fria annex och dislokationer. Alla dessa är exempel på språkliga element som inte analyseras som delar av

den inre satsen i det klassiska satsschemat, utan står asyndetiskt placerade framför. Det kan också vara samtalsreglerande signaler – diskursmarkörer – som förebådar den inre satsens pragmatiska inriktning, eller fristående grammatiska konstruktioner, som föregår en för samtalen central språkhandling. Den interaktionella funktionen i försegmentet är assisterande, och kan karaktäriseras som sekventiellt positionerande eftersom den anger hur turen förhåller sig till det föregående, om det är en fortsättning på det sagda eller en initiering av ett nytt ämne, om talaren godkänner det sagda eller opponerar sig. Det är i denna position kärnkomponenten i *x-som-x*-konstruktionen befinner sig.

Det inre segmentet innehåller den semantiskt mest centrala delen av ett yttrande. Här finns den inre satsen, och det är här den satsgrammatiska ordföljden styr ledens ordning. Lindström markerar i detta segment en begynnelse och en avslutning, samt ett mellanrum som inte har någon egen beteckning. Begynnelsen kan antingen vara ett led med satsdelsfunktion eller en subjunktion, och anger vilken syntaktisk form resten av det inre segmentet kommer att ha. Dessutom markerar den slutet på övergångsområdet mellan två turer (dvs. försegmentet) genom en för deltagarna identifierbar satsinledare. Det är alltså språkliga/sociala funktioner som gör att deltagarna kan orientera sig i ordflödet. Avslutningen sammanfaller inte helt med det som betecknas som ”resten av satsen” i SAG:s satsschema. Här talar Lindström istället om en *gestaltavslutning*. Gestalten är den språkliga figur som upptar hela segmentet, som kan men inte måste vara satsformad, och gestaltavslutningen är den del av gestalten som syntax och prosodi gemensamt projicerar som sista led i segmentet. Någon definitiv plats för finit verb eller andra satsdelar anges inte, eftersom dessas positioner inte är huggna i sten. Många inre segment kan till exempel ha finitet redan i begynnelsen, vilket ju med en strikt satssyntaktisk syn skulle motsvaras av en sats med ett tomt fundament. I en interaktionslingvistisk modell finns inga tomma positioner; tvärt om är en gestalt med finitet i begynnelsen mycket specifik i sin kommunikativa funktion. Man ser inte alternativa ordföljder som brott mot ett prototypmönster, utan skapar istället en modell där alla varianter av turkonstruktionsenheter går att stoppa in.

Eftersegmentet slutligen, innehåller även det element som står i ett asyndetiskt förhållande till den inre satsen, och kan inbjuda till fortsättning från andra talare. Ett påhängt *hördu* står till exempel i eftersegmentet.

Denna tursegmenteringsmodell visar hur syntaxen är organiserad kring sociala handlingar och praktiker, i och med att en tur förhåller sig till andra turer i ett dialogiskt förhållande – de kongruerar med tidigare yttranden genom sin yttre syntax. Samtidigt visar den att turerna har en identifierbar och orienterbar

inre syntax, som i mångt och mycket sammanfaller med traditionell topologisk grammatikbeskrivning. Lindström vill visa att grammatiken kan vara interaktionellt motiverad, snarare än ett ”relativt arbiträrt autonomt och abstrakt strukturellt bygge” (Lindström 2005:48). Det Lindström vill visa med sin modell är alltså samma tes som Linell för; grammatiken är något som kommer ”efter” språket, ett raster att applicera, snarare än något inbyggt i människorna eller språket självt.

4.1.2 Grammatiska konstruktioner

Så vad räknas som en grammatisk konstruktion ur ett interaktionellt perspektiv? Gränsen mellan grammatiska konstruktioner och lexikala uttryck är något suddig, och alltifrån kombinationer av enstaka ord till satser och satsstrukturer kan räknas hit. Linell refererar till de engelskspråkiga forskarna Ono & Thompson och deras begrepp *konstruktionsschema* (Linell 2005:253). Det är ett relativt stabilt mönster för grammatiskt likvärdiga uttryck, ett schema för hur språkliga uttryck konfigureras för att lösa en viss kommunikativ uppgift. De är sprungna ur talargemenskapens samlade kunskap om yttranden med sinsemellan liknande struktur, men instantieras i situerade interaktioner, eller specifika samtal. Grammatiska konstruktioner är alltså, enligt Linell och dem han stödjer sig på, sprungna ur kommunikativa behov, och resultat av grammatikaliseringsprocesser som på grund av det fortgående samtalandet aldrig avslutas. De är abstrakta prototyper som ”hanteras och förhandlas lokalt, [och] påverkas kraftigt av kognitiva begränsningar och av sociala begränsningar som uppkommer genom interaktionen” (Linell 2005:254). De är alltså metoder för att lösa kommunikativa uppgifter. *X-som-x*-konstruktionen är ett schematiskt idiom. Det har en fast struktur, elementen går inte att kasta om inbördes eller utelämna, och har återkommande mönster både vad gäller sin yttre och sin inre syntax. Det skiljer sig från s.k. genomlexikaliserade idiom, t.ex. *man får ta seden dit man kommer*, i och med att det har variabler i ett övrigt fast mönster, och är på så sätt produktiv till sin karaktär (Lindström & Linell 2007:24). Linell slår fast att alla yttranden har inslag av respons och initiativ, men att alla yttranden därmed inte har lika mycket av båda. *X-och-x*-konstruktionen är utpräglat responsiv, och därför också extra beroende av sin lokala kontext. I och med detta är också dess yttre syntax av extra stort intresse för dem som har undersökt den. Det är kontexten som gör att samtalsdeltagarna/mottagarna kan identifiera *x-och-x*, och skilja det från till exempel s.k. pseudosamordningar (*jag vill bara ha mera och mera*). Konstruktionen ”svarar” alltid på något som just sagts, antingen av någon annan eller av samma talare, då det är frågan om en typ av självreparation. *X-*

och-x-konstruktionens specifika egenskaper kommer att tjäna som jämförelse-material i analysavsnittet, och behöver därför inte redogöras vidare för här.

Detta är de teoretiska utgångspunkterna för den syntaktiska analysen av *x-och-x*-konstruktionen som jag lutar mig mot i mitt arbete med *x-som-x*.

4.2 Teorin om meningspotentialer

Teorin om meningspotentialer, så som Kerstin Norén och Per Linell (2006) beskriver den, är besläktad med samtalsgrammatiken; man skulle kunna säga att den är en semantisk teori på interaktionell grund: ”Meningspotentialen hos en språklig resurs uppfattar vi som grundad på individens eller kommunikationsgemenskapens erfarenhet av olika användningssituationer där resursen ifråga förekommit, samtidigt som potentialen antas ha en egen struktur som förutsätter någon typ av abstraktion” (Norén & Linell 2006:1). *Meningspotential* kan sägas vara synonymt med *semantisk potential*. Idén är att språkliga resurser inte har en konstant betydelse som alltid aktualiseras i varje användning; istället kan en betydelse exploateras i skilda situerade användningar så att olika betydelseaspekter förgrundas eller bakgrundas.² Ett lexem antas ha en strukturerad meningspotential, med en kärnaspekt, som är den centrala aspekten, och ett ospecificerat antal mer eller mindre perifera betydelser. Aspekterna (de semantiska egenskaperna) samspelar med situationellt varierade kontextuella faktorer, och tillsammans bestämmer dessa vilken som är den rimliga tolkningen av en språklig resurs i sammanhanget. De språkliga resurser som åsyftas kan både vara lexem och grammatiska konstruktioner. Hos de senare talar man om *funktionella potentialer*, där ”funktionella” syftar på kommunikativ funktion, inte syntaktisk. De kan ses som en underkategori till meningspotentialerna, och handlar helt enkelt om vilka kommunikativa uppgifter en konstruktion förmår lösa (vilket för det mesta är mer än en, även om en kanske är den mest frekventa – kärnfunktionen). Den situerade funktionen hos ett uttryckselement är knuten till det lokala kommunikativa projektet, eller om man så vill, den interaktionella uppgift som ska lösas.

Norén & Linell nöjer sig inte med att tala om ”kontexten”, utan närmare specifikation. Eftersom poängen med teorin om meningspotentialer är att försöka förklara ”hur semantik samspelar med kontextuella faktorer i skapande av situerade innebörder”, behövs en närmare titt på exakt hur kontexterna ser ut.

---

² *Förgrunda* och *bakgrunda* är termer som Norén och Linell använder sig av. *Förgrunda* betyder ”fokusera på något, förskjuta något till centrum (för uppmärksamheten), *bakgrunda* betyder ”förskjuta något till periferin” (Norén & Lindell 2006:17).

Man konstaterar att det fortfarande inte finns någon ”s sofistikerad teori” om kontexters struktur, men gör ändå en grundläggande distinktion när man skiljer på de kontextuella resurserna *kotexter*, *konkret situation* och *abstrakta kontextuella resurser*. Den första gruppen är språkliga element, så som andra lexikaliska enheter och grammatiska konstruktioner inom närkontexten (frasen, satsen etc.) och kotexten (den omedelbart föregående texten). Antagandet är alltså att språkliga resurser inbördes bestämmer varandras innebörder. Även makrokotexten, alltså den mer omfattande språkliga kontexten, ger perspektiv på den aktuella topiken. Den andra gruppen utgörs av aspekter i den omgivande utomspråkliga situationen, t.ex. händelser, personer osv. Den tredje gruppen utgörs av den aktuella verksamhetstypen eller kommunikativa genren, som bidrar till att bestämma vilken ”stil” som är tillämplig; parternas bakgrundskunskaper om den aktuella topiken och om varandra; parternas allmänna kunskaper om den topikala domänen (och med den förknippade, möjliga samtalsämnen) och i ett ännu vidare perspektiv allmänskulturella kunskaper och antaganden. Den situerade betydelsen hos en språklig resurs beror alltså på allt omkringliggande, från orden före till t.ex. vilka yrken de deltagande parterna har. Alla kontexter är inte relevanta i alla situationer. Vissa kontextuella faktorer aktualiseras genom att man i situationen utför en viss kommunikativ handling. ”Kontexterna är avhängiga de kommunikativa projekten, samtidigt som de senare inte kan förstås utan sina relevanta kontexter” (Norén & Lindell 2006:15). Det är frågan om ett ömsesidigt dialogiskt beroende, och meningspotentialerna opererar ”i gränssnittet mellan språk och kontext, mellan abstraktion och konkret användning” (Norén & Lindell 2006:15).

Det finns ett antal metoder – i form av språkliga och interaktionella resurser – som språkbrukare använder för att initiera en metaspråklig diskussion och förhandla ords situerade betydelser. Om någon använder ett begrepp, och förgrundar en aspekt av meningspotentialen, kan dessa resurser användas för att introducera en annan, för situationen lämpligare meningspotential, och på så sätt återställa den intersubjektiva förståelsen. En av dessa är *x-och-x*. Konstruktionen responderar på en karaktäristik enligt följande:

A: har du köpt ny bil?

B: **ny och ny**, den e sju år gammal (Norén & Lindell 2006:34)

Åtminstone två betydelseaspekter hos *x* exploateras här. A (kanske) avser att bilen är ny för B (ägaren). B förhåller sig också till betydelseaspekten ”har existerat endast en kort tid”, i detta fall att bilen skulle vara fabriksny. Med *x-och-x* avvisar B denna tolkning, men avvisar samtidigt inte användningen av

begreppet *ny* i samtalssituationen. Två betydelseaspekter aktualiseras i konstruktionen, en problematiseras eller relativiseras och bakgrundas, en förgrundas på grund av sin situationella relevans. När *x-och-x* används är det alltså fråga om en semantisk analys som vanliga språkbrukare utför inom ramen för samtalet, genom att problematisera ett begrepp för att kunna specificera vilken betydelseaspekt som är relevant i sammanhanget.

5 Jämförelse och analys

Analysen börjar med en undersökning och beskrivning av *x-som-x*-konstruktionens syntax, både med hjälp av traditionell grammatik och med samtalsgrammatisk teori. Därefter kommer ett avsnitt om konstruktionens semantik och pragmatik, där teorin om meningspotentialer appliceras på konstruktionen.

5.1 Syntax

I Jan Lindström och Per Linells arbete ”Roli å roli. *X-och-x* som samtalspraktik och grammatisk konstruktion” från 2007, gör de, som namnet antyder, en genomgripande analys av *x-och-x*. De syntaktiska iakttagelserna är helt och hållet interaktionellt relaterade, och analyserade utifrån sin sekventiella kontext. Det är deras analys jag främst kommer att utgå från i det här avsnittet. Dock är min angreppsvinkel inte fullt så endimensionell som den i Lindström & Linell, eftersom mitt material, som det kommer visa sig, på många sätt är både tal- och skriftspråkligt.

5.1.1 Yttre syntax

X-och-x-konstruktionen är, som nämnts ovan, ett schematiskt idiom. Det är en reaktiv konstruktion, och ingår alltid i responsen på något som just sagts (Lindström & Linell 2007:19). Den tar upp ett element, *x*, i kotexten, reduplicerar det med den kopulativa konjunktionen *och* mellan elementen, och följs upp av en (ofta) satsformad efterkomponent, som ger *x-och-x* mening. Enligt Lindström & Linell är efterkomponenten så pass regelbundet förekommande att den är att betrakta som obligatorisk, och därför en del av konstruktionen: ”Tillsammans bildar *x-och-x*-komponenten och efterkomponenten en typ av komplex (sammansatt) turkonstruktionsenhet” (Lindström & Lindell 2007:20). Konstruktionen ser ut som följer:

Sedan släpades vi båda fram till **altaret** av båda våra föräldrar. **Altare och altare**, vi valde att gifta oss borgerligt eftersom det är att häda att gifta sig i kyrkan utan tro.

Efterkomponenten kan bestå av en enkel sats, en mera utbyggd sats, eller ett långt resonemang, men det är (så gott som) alltid en fullständig sats med nexusförbindelse, som reviderar, preciserar och relativiserar *x*, som antingen är kontrastiv eller koncessiv och som slutför yttrandet. Kärnkomponenten *x-och-x*, hädanefter förkortad KK, och efterkomponenten, hädanefter förkortad EK, kan placeras in i tursegmenteringsmodellen genom att KK får stå som ett initialt fritt annex i försegmentet, medan EK, som är satsformad, fungerar som inre sats i det inre segmentet. Detta sammanfaller med modellens funktion; det som står i försegmentet responderar på ett föregående drag i en sekvens, och visar på den kommande satsens pragmatiska inriktning. I det inre segmentet står den viktigaste informationen, i det här fallet satsen i EK.

5.1.1.1 *X-som-x* i sin sekventiella kontext

X-som-x-konstruktionen uppvisar gemensamma drag med *x-och-x*, men också saker som skiljer dem åt. *X-som-x* är också ett schematiskt idiom, med variabler där ett lexem eller begrepp från den föregående kotexten tas upp och redupliceras, dock med ett *som* istället för med ett *och*. Den är reaktiv, i det att den tar upp något i föregående sekvens. Den är responsiv, tar upp *x* till förhandling i mikrosituationen och är helt och hållet sekventiellt beroende; den utgör ett dialogiskt andraled. En *x-som-x* utan en problemkälla i en tidigare tur är svår att tänka sig.

En viktig sak som skiljer de båda konstruktionerna åt är placeringen av kärnkomponenten (*x-som-x*). I *x-som-x* är kärnkomponentens (KK) placering i turen inte lika självklar, utan mycket mer varierad. Den kan vara, liksom *x-och-x*, initial i form av ett fritt annex:³

- T1: Tjohej :D
Någon som vet någon bra romantisk midda som man kan överraska sin tjej med ? =D
- T2: **Mat som mat.** bjud på köttbullar och makaroner. (6)

Den kan också vara ett medialt fritt, alltså insprängd i den inre satsen:

---

³ Siffran inom parentes efter *x-som-x*-exempel syftar på det nummer exemplet har i bilaga 1. Relevanta delar av exemplen har fetstilats av mig.

Man kan ju undra om jag över huvudtaget arbetade idag? Vill förklara mig med att jag var på seminarium på förmiddagen och sen slog jag ihop lunchen och en träningstimme (**springa som springa** liksom) till några ärenden på stan. (42)

Den kan även vara final, och alltså antingen placerad i det inre segmentets avslutning eller i eftersegmentet som ett finalt annex:

Du trampade snarare på dig själv, stupid. Länge leve Saddam! Oj, jag menade visst Bush, men äsch, **politik som politik!** (10)

Frekvensen av de olika placeringarna är ojämn, och mitt material räcker inte för att säkerställa någon statistik. Dock kan det kanske sägas något att 20 av 44 av de exempel jag hittade var initiala (av dem som hade funktionen fritt annex, vilket i sin tur var 31 av 44), 9 var finala och 2 var mediala. De 13 exempel som inte var fria annex fungerade antingen som direkt objekt eller subjektivt predikativ i en inre sats:

Mat som mat, tycker kanske. en del. Men jag tycker inte att wie-. nerkorv, pommes frites, chicken. nuggets och pizza är några höjdar-. luncher precis (10)

Här fungerar konstruktionen som ett topikaliserat direkt objekt i den inre satsen. Det står inte i försegmentet till (det tänkta) yttrandet, utan i det som är begynnelsen i det inre segmentet. Det representerar här en åsikt den talande tillskriver någon annan.

Tycker apsolut vi skall ta in hundar hit om det finns köpare för dom. Det är inte **hund som hund**, bara för att du har 1000 hundar att välja på så kan det vara den 1001 som faller dig i smak. (12)

Här fungerar KK som subjektivt predikativ i den inre satsen, och står i det inre segmentet. Även här är det intressant att notera att attityden som konstruktionen förmedlar tillskrivs någon annan. Jag har också hittat några exempel där KK inte alls står i förhållande till andra satsdelar i yttrandet, utan utgör en helt egen TKE:

Det är en myt att man blir sjuk av lik. Likförgiftning finns inte - (Från "Döden i skogen"! Men det är oestetiskt, har dålig smak, doftar illa och hör inte ihop med mat. Det är så djävla illa Lisa, Tyvärr. Jag påratar inte om Pålleliket i hagen, det är människolik jag jämför med. **Kött som kött, saft som saft.** (33)

Här tycks KK först ha en final placering i en TKE, men ser man till vad det är som fokuseras i den – vilket är hela det föregående resonemanget snarare än ett

specifikt element i det föregående – måste tolkningen bli att det är frågan om en helt fristående TKE med två fristående KK. Ett liknande exempel hittar man i denna bloggtext:

Upptäckte att jag hade köpt sill istället för ansjovis när jag skulle påbörja projekt Jansson. Äh, **fisk som fisk**. Ska ner till Anna om en stund på uppesittarsuparkväll som hon döpte det till en gång när vi var i fjällen. (32)

Här är det ännu tydligare att KK inte står i eftersegmentet, eftersom den föregås av en diskurspartikel som avfärdar hela det föregående. Även det faktum att ett tidsadverbial i form av en lång bisats fyller slutet på den inre satsen, och därmed skiljer KK från sina referenter (*sill* och *ansjovis*), gör att tolkningen att KK utgör en egen TKE känns rimligast. Gemensamt för dessa två exempel är just detta; KK står inte i direkt anslutning till de lexem eller begrepp den gör till sitt *x*. Därför är det svårare att sammanlänka dem som tillhörande en annan TKE än sin egen. Följden av detta blir att *x-som-x* satsvärdighet blir extra tydlig. Eftersom det inte fylls på med någon efterkomponent impliceras betydelsen i KK. Eventuellt finns det anledning att anta att *x-som-x* har större potential än *x-och-x* att agera autonomt och själv innesluta sin betydelse utan efterkomponent. Det finns visserligen tillfällen då *x-och-x* saknar efterkomponent, men då handlar det om situationer där konstruktionen samkonstrueras med andra parter, genom att en annan talare signalerar att den har förstått meningen bara genom själva KK:n. Detta påvisar påtagliga projicerande egenskaper hos *x-och-x*, och således även hos *x-som-x*.

Den stora variationen i hur man kan placera *x-som-x* inom en tur gör att förekomsten av en efterkomponent inte är självklar. Konstruktionen är sekventiellt beroende både bakåt och framåt – den hämtar sitt stoff i föregående sekvenser och skapar också en förändring i den lokala mikrosituationen i och med att den omförhandlar ett lexem eller begrepp – men det behöver inte nödvändigtvis stå efter. Inte heller behöver det ha den satsform, vilket *x-och-x* efterkomponent har. I fall där KK står som initialt fritt annex finns det exempel som sammanfaller med *x-och-x*, t.ex.:

mamma som mamma liksom. ålder spelar knappast någon roll (26)

Här står diskurspartikeln *liksom* finalt i försegmentet, men det finns en efterkomponent i satsform precis som i *x-och-x*. KK som initialt annex kan i likhet med *x-och-x* ha en informativ och förklarande efterkomponent, men den behöver inte ha satsform:

Ja ja Kapten rödskägg **vatten som vatten** bara det finns fisk. (5)

Här är efterkomponenten istället en konditional bisats. Även en rogativ fråga⁴ kan utgöra efterkomponenten till de initiala annexen:

Men jag vill INTE vara rasist. Skulle jag gå runt i en USA-tröja skulle ingen brytt sej. Men **land som land**, eller hur? Och jag tycker om Sverige, det är ett bra land. (angående att bära tröja med Sverigetryck) (19)

När det gäller de KK som är finala fria annex ser strukturen annorlunda ut. Eftersom de står i slutet av en TKE är de inte direkt syntaktiskt länkade till det som kommer efter, mer än att de kan projicera en fortsättning på samtalet genom att öppna för förhandling om lexemens semantiska betydelse. Istället konkluderar de det som föregått dem:

Ingen fara!
Klart att man kan spola ned en fisk i toastolen. **Vatten som vatten.** (4)

Även:

Så var allt back to normal då eller? Skolan har börjat om för oss som är kvar där, semestern är slut och sommaren är över. Sommar och sommar i och för sig, rent meteorologiskt vet jag då inte ens om det varit sommar. Det har regnat och varit kallt. Men ändå, no bitterness, **sommar som sommar.** (28)

Detta finala annex opponerar mot hela det föregående resonemanget, som intressant nog konstitueras av en *x-och-x*-konstruktion. Denna projicerar en förhandling av lexemet *sommars* adekvata användning, *x-som-x* drar tillbaka denna förhandling och skapar konklusion till hela stycket. Meningen där KK ingår inleds med adversativt *men*, vilket ytterligare projicerar kontrast till den förhandling som försiggick i det föregående. Det som i *x-och-x* utgör EK finns alltså att hämta i föregående frekvenser. Därför är en annan term än efterkomponent nödvändig. KK är inte betydelsebärande utan sin kontext, och måste hämta sin betydelse annorstädes. Jag använder för denna funktion hädanefter termen *förklaringskomponent*, hädanefter förkortad FK. Denna ger dels förklaring till KK, dels klargör den att det är fråga om *x-som-x*, och inte någon annan konstruktion med *som*, t.ex. *att behandla barn som barn*. Förklaringskomponenten, FK, behöver alltså inte stå efter KK utan kan befinna sig på andra ställen inom turen eller TKE:n, men utgör precis som efterkomponenten i *x-och-x* en del av konstruktionen.

---

⁴ En rogativ fråga är en underställande fråga, d.v.s. en *ja/nej*-fråga.

De mediala fria annexen hämtar sin FK från omkringliggande element inom TKE:n. I (42) är den inre frasen inte avslutad när KK kommer i en parentes, med en tillhörande diskurspartikel.

Man kan ju undra om jag över huvudtaget arbetade idag? Vill förklara mig med att jag var på seminarium på förmiddagen och sen slog jag ihop lunchen och en träningstimme (**springa som springa** liksom) till några ärenden på stan. In på Granit och blev kär i en nästan-sån-bok-jag-vill-ha. (42)

För att förstå meningen med KK krävs en sorts ”samtidig läsning” av hela meningen. Denna variant skulle svårligen kunna uppträda i talspråk. Dock är just förekomsten av diskurspartikeln *liksom* talande, eftersom den främst hör hemma i just talspråket.

KK i satsfunktionen direkt objekt eller subjektiv predikativ kan både ha sin FK placerad före och efter sekventiellt, men den kan också helt sakna FK:

Det är inte som du säger, ”**rätta som rätta**”, det är som att säga **hund som hund**. Det funkar inte, vissa gillar stora hundar, andra små, vissa gillar hundar med mycket hår, andra gillar nakna...osv. (18)

Här är FK implicerad i själva KK (”*rätta som rätta*” och *hund som hund*). Det som istället händer i den följande TKE:n är att det som impliceras i FK motsägs med ett argument som utgörs av ”ny” information. Man kan därför säga att FK finns inbyggd både i KK och i det nästkommande, utan att någonsin själv utsägas.

I Lindströms tursegmenteringsmodell står den betydelsetunga informationen, det man vill tillföra samtalet, i det inre segmentet, medan responsiva element befinner sig i försegmentet. *X-och-x* passar mycket bra in i denna modell, inte minst eftersom dess EK är satsformad. *X-som-x* är inte lika regelbunden i sin yttre syntax. Här kan KK finnas både i försegmentet, det inre segmentet och eftersegmentet, och dess biinformation i form av FK har inte heller den någon fast position. Dock kan man sammanfatta dess sekventiella positionering inte med en utan med flera modellvarianter:

KK:s position	TKE (möjlig tur)				
	försegment	begynnelse	inre segment	avslutning	eftersegment
initial KK	vatten som vatten	bara	det finns fisk		
final KK		Klart	att man kan spola ned en fisk	i toastolen.	Vatten som vatten
KK som DO ¹		"Operation som operation"	verkar många tycka här. (37)		
KK som DO ²		det	är som att säga hund som hund		
KK som TKE	Äh,		fisk som fisk.		

Tabell 1. *X-som-x*-konstruktionens olika positioneringar i tursegmenteringsmodellen.

¹ KK som topikaliserat direkt objekt.

² KK som objekt i komparativ bisats i predikativ funktion.

Ovanstående uppställning motsvaras av följande:

KK:s position	TKE (möjlig tur)				
	försegment	begynnelse	inre segment	avslutning	eftersegment
initial KK	KK	FK	FK		
final KK		FK	FK	FK	KK
KK som DO ¹		KK	[inre sats]	[inre sats]	
KK som DO ²		[inre sats]	[inre sats] + KK		
KK som TKE	DM ³		KK		

Tabell 1.1 (Flera FK på samma rad markerar bara att samma FK fortsätter)

¹ FK finns inte i samma TKE, utan i den som följer.

² FK finns inte i samma TKE, utan i den som följer.

³ DM = Diskursmarkör

Utifrån uppställningen ovan kan man komma fram till att *x-som-x* visserligen är ett schematiskt idiom som är sekventiellt beroende både framåt och bakåt, men i jämförelse med *x-och-x* är det betydligt mer dynamisk i sin yttre syntax. Den kan både vara ett fritt annex utanför den inre satsen och en del av densamma, och då i olika positioner i den. Dess motsvarighet till *x-och-x*:s EK är FK, som kan befinna sig både sekventiellt före och efter KK, och både i samma och i en

annan TKE eller tur. Detta skulle kunna tyda på att *x-som-x* inte på samma sätt som *x-och-x* är dialogiskt sekventiellt förankrad, utan trots allt ligger närmare att inneha satsfunktion i sin sekventiella kontext. Den kan sägas utgöra en slags interaktionell huvudsatsekvivalent. Den kan stå som egen TKE utan vidare förklaring (vilket inte är fallet med *x-och-x*, i andra fall än då talaren inbjuder till gemensam konstruktion av KK + EK), och dess FK har inte lika fast inre form (huvudsatsform) som *x-och-x*:s EK.

Här finns det anledning att gå tillbaka till SAOB:s definition av *x-som-x* som ”satsvärdigt uttryck”. Eftersom FK:s placering i förhållande till KK inte är lika fast som EK:s, ställer det större krav på att KK ska ”klara sig själv”, och inte kräva en förklarande sats i direkt anslutning. Den fungerar därför i högre grad än *x-och-x* som en egen sats. I kontrast till den interaktionsgrammatiska synen på grammatiska konstruktioner öppnar det upp för möjligheten att anta att KK har en osynlig satsstruktur som producerar betydelse. Enligt samtalsgrammatiken skulle det inte förhålla sig så, utan möjligheten för KK att operera som autonom enhet skulle ses som ett resultat av sociala processer, ett fenomen som på grund av traditionsdialogen (Linell 2005:238) tillåts existera. Jag vill öppna upp för möjligheten att båda dessa synsätt kan vara fruktbara. Som konsekvens tänker jag också försöka mig på en djupstrukturanalys av KK under avsnittet om inre syntax, om inte annat som ett komplement till den i övrigt dialogteoretiska diskursen.

5.1.1.2 X-komponenternas referenter

Jan Lindström fastslår ett antal regelbundenheter i det syntaktiska mönstret i *x-och-x*. De två första är: 1. ”Det led som utlöser responsen *x och x* finns i den omedelbara föregående diskursen” och 2. ”Responsstrukturen *x och x* är en identisk upprepning av det impulsgivande uttrycket” (Lindström 1996:184). Dessa regelbundenheter gäller inte för *x-som-x*. Konstruktionen är sekventiellt beroende, och hämtar alltså sitt stoff från kontexten, men inte nödvändigtvis i form av ett specifikt lexem. Det är snarare fråga om ur kontexten hämtade *begrepp*. Detta beror på de två konstruktionernas respektive funktioner; där *x-och-x* förutsätter en asymmetrisk relation mellan *x*-komponenterna, föreslår *x-som-x* en symmetrisk dito för asymmetriskt relaterade led i det föregående. Det går att urskilja fem olika modeller för hur *x-som-x* opererar i sitt utplockande av *x*-komponent. Den första är den som (nästan) följer *x-och-x*-mönstret:

Å varför skulle tex kvinnans **liv** ha mer värde än ett barns **liv**? **Liv som liv**, eller det kanske är mindre sorgsligt när ett barn dör jämfört med en vuxen???????? (24)

Enda skillnaden från *x-och-x*-mönstret är här att det är två istället för en referent till *x*-komponenten. De är identiska lexem i den omedelbara föregående diskursen. Dock förekommer det ingen egentlig reduplikation av referenten, eftersom varje *x* har en egen referent. Den andra modellen för val av referent är:

När jag stod där med en afrofrilla av schamposkum tänkte jag att om **vattnet** försvinner nu **så stoppar jag huvudet i toan och spolar, vatten som vatten.**
(3)

Den utlösande källan finns i den föregående sekvensen i form av ett identiskt lexem. *X* går dessutom från bestämd form till obestämd form vilket, när det händer i *x-och-x*, signalerar att nominalfrasen bör betraktas som svagt referentiell. Det innebär enligt Lindström/Linell att argumentationen lyfts upp på ett mer abstrakt, generellt plan, där det begreppsliga innehållet förhandlas snarare än identiteten hos en referent. Detta förhållande stämmer även för (3); det KK signalerar är just att det begreppsliga innehållet i *vatten*, oavsett var det kommer ifrån, är detsamma. Dock är inte *vattnet* (från duschen) KK:s enda referent. Även *vattnet* som kommer från toaletten, som inte är konkretiserat med ett lexem, finns med. KK hämtar sina referenter på två ställen, och i det här fallet är även hela frasen *så stoppar jag huvudet i toan och spolar* referent till *x*-komponenten. Det är fråga om två *vatten* som likställs; det ena har ett lexem som referent, det andra finns implicit i kotexten.

Den tredje modellen för val av referent är:

T1: Hängmörat **kött** är givetvis bättre än vaccat **kött**. Men att jämföra det mikrobiellt ofarliga vaccade köttet med livsfarlig **liksaft** från Pålle i hagen är inte särskilt sakligt. Det ena är trist, det andra är farligt. (...)

T2: -**Liksaft** är inte farlig.
Det är en myt att man blir sjuk av lik. Likförgiftning finns inte – (Från ”Döden i skogen”!) Men det är oestetiskt, har dålig smak, doftar illa och hör inte ihop med mat. Det är så djävla illa Lisa, Tyvärr. Jag påratar inte om Pålleliket i hagen, det är människolik jag jämför med. **Kött som kött, saft som saft.** (33)

Här finns konkreta referenter för båda KK, men med flera TKE:er mellan. Referenterna finns faktiskt i en annan persons yttrande, men eftersom den dubblade KK utgör en egen TKE som avslutar ett resonemang kan den också ses som att den ändå har sina referenter inom det egna yttranden, och då sekventiellt närmare. ”Kött som kött” kan sägas ha sina referenter i *lik*, *Pålleliket* och *människolik*, men också både i dessa och i *kött* i det tidigare

yttrandet. Det är inte bara de specifika referenterna i samtalet som åsyftas, utan begreppet *kött* i största allmänhet. Detta får en konkluderande effekt.

Den fjärde modellen för val av referent är:

Upptäckte att jag hade köpt **sill** istället för **ansjovis** när jag skulle påbörja projekt Jansson. Äh, **fisk som fisk**. Ska ner till Anna om en stund på uppsettarsuparkväll som hon döpte det till en gång när vi var i fjällen. (32)

Här finns referenterna i det omedelbart föregående, men är inte lexikaliskt identiska med *x*-komponenterna. Istället fungerar *x* som ett ”samlingsbegrepp” för referenter med mindre semantisk bredd, här *sill* och *ansjovis*.

Den femte modellen för val av referent är:

Funderar om jag ska ta och flytta till staden snart. **Lägenhet som lägenhet**. Det händer ju ändå massor menar jag, jag kan lika gärna befinna mig i smeten. Men jag vet inte. (29)

Här saknas helt referenter. Istället hämtar KK sitt stoff från det implicita antagandet att den som skriver nu bor i en lägenhet och att en flytt till staden innebär en annan lägenhet. Dessa implicita referenter likställs i KK.

Ingen av de nämnda regelbundenheter som stipuleras för *x-och-x* stämmer helt för *x-som-x*. Snarare måste man formulera lösare beskrivningar. t.ex.: Det/de led/den talhändelse som utlöser responsen finns någonstans i de föregående sekvenserna.

Responsstrukturen *x-som-x* är en retrokonstruktion av de utlösande begreppen, eller en duplicering av ett samlande uttryck för den/de utlösande faktorerna.

5.1.2 Inre syntax

I och med att den interaktionella grammatiken inte ser språket som hierarkiskt uppbyggt, utan analyserar det i termer av sociala metoder och topologi, har Lindström och Linell inte heller brytt sig om att analysera *x-och-x* kärnkomponents inre struktur⁵, utan konstaterar bara att ”den interna strukturen hos ett reaktivt yttrande som består av en *x-och-x*-konstruktion kan i princip beskrivas som en sammansatt, komplex turkonstruktionsenhet” (Lindström & Linell 2007:58). Som jag nämnde ovan, tänkte jag ändå undersöka den inre

---

⁵ Detta är dock tentativt utfört, i ett tidigare arbete inom ramen för kursen Grammatik i teori och praktik vid Institutionen för Nordiska språk i Lund. Den undersökningen kom fram till att *x-och-x* är en elliptisk konstruktion, där de element som gör den till en fullständig huvudsats är strukna. *och*:et är i själva verket ett disjunktivt *eller* (Gimstedt 2007).

strukturen i *x-som-x*, eftersom jag anser att dess inneboende satsstruktur inte helt går att bortse ifrån. Detta med tanke på hur pass ofta betydelsen i kärnkomponenten finns implicerad, utan en förklaringskomponent i anslutning.

5.1.2.1 Strukturanalys av kärnkomponenten i *x-som-x*

Om man utgår från antagandet att kärnkomponenten har en elliptisk karaktär, dvs. att redundanta satslement (som förstås av kontexten) är strukna, finns det ett antal olika saker man måste ta ställning till. För det första: Vad är det för sorts satsstruktur som ligger inbyggd i konstruktionen, vad impliceras? Med tanke på att konstruktionen tjänar till att föreslå en symmetrisk relation mellan två asymmetriskt relaterade led i det föregående, kan man tänka sig en sats med komparativ funktion, vars minimala form är *x_i är som x_{ii}*. Här fungerar den komparativa subjunktionsfrasen *som x_{ii}* predikativt, Detta är gott och väl, tills man stoppar in riktiga lexem i variablerna t.ex. *Mat är som mat*. Detta är visserligen sant, men en totalt meningslös jämförelse. Det första *mat* är, på grund av sin obestämda grundform, att betrakta som ett abstrakt begrepp innefattande alla födoämnen snarare än som referent för en specifik mat(rätt) (jfr avsnitt 5.1.1.2 *X-komponentens referenter* ovan). För att den första *x*-komponenten ska bli specifik istället för abstrakt kan man ändra denna huvudsats till nominalfrasen *x_i som är som x_{ii}*, där den första variabeln är huvudord och resten ett efterställt attribut i form av en subjunktionsinledd bisats⁶, med samma komparativa subjunktionsfras i predikativ funktion. Med fyllda variabler blir det alltså *Mat som är som mat*. Den första *x*-komponenten har gått från generellt begrepp till syftande på en konkret referent, men fortfarande sammanfaller inte betydelsen helt med *x-som-x*. Sätter man det determinativa attributet *annan/annat* innan den andra *x*-komponenten – *Mat som är som annan mat* – syftar båda *x*-komponenterna på en specifik referent, som vi tänker oss är tagna ur en föregående diskurs. Nu återstår bara att åter göra det till en sats, för att åstadkomma den satsvärdighet som både SAOB och jag hävdar att konstruktionen har: *Det är x_i som är som annan x_{ii}*. Nu fungerar hela nominalfrasen i en utbrytningskonstruktion. Detta är den sats jag vill tänka mig är den underliggande strukturen.

Nu kan man fråga sig vilken subjunktion som är struken. Man kan säga att den ena är knuten till den första *x*-komponenten och den andra till den andra *x*-

---

⁶ Jag ansluter mig här till åsikten att *som* som bisatsinledare är en subjunktion och inte ett subjekt. Vad gäller diskussionen om problematiken med den haltande nexusförbindelsen låter jag den helt enkelt vara; det är inte det den här uppsatsen handlar om, och inte heller speciellt relevant för mitt resonemang.

komponenten. Då är frågan vilken som är viktigast för förståelsen av *x-som-x*, eftersom man kan anta att det är den som fått vara kvar. Eftersom *x-som-x*-konstruktionen likställer två element genom att jämföra dem utan att låta jämförelsen slå ut till det enas eller andras fördel, kan man anta att det är det *som* som inleder den komparativa subjunktionsfrasen. Mönstret för strykningarna i satsen blir alltså (*Det är*) x_i (*som är*) *som* x_{ii} .

En annan möjlighet som är värd att nämna är den att konstruktionen inte alls innehåller en komparativfras, utan att *som* i *x-som-x* är en sorts tempuslös kopula. Här skulle *som* beteckna 'varande', i likhet med *som* i "som kvinna upplever jag etc.", och uttrycka identitet snarare än att fungera predikativt. Med detta synsätt skulle de redundanta elementen i konstruktionens inneboende huvudsats istället vara: (*Det är*) x_i *som* (*är som*) x_{ii} . Istället för den första är den andra subjunktionen struken, och den komparativa funktionen försvinner. Istället står det första *som* kvar, och får en funktion av samordnande, och likställande av de inbördes elementen. Detta speglar konstruktionens funktion, och ställer den också i närmare släktskap med *x-och-x*, som ju har en kopulativ konjunktion som mellanled.

Ingen av analyserna går att fastställa med säkerhet, och det finns argument som talar för båda. Den tidigare analysen fokuserar på att konstruktionens *jämförelse* mellan x_i och x_{ii} . Den senare lyfter fram subjunktionens kopulativa funktion, och därmed dess grammatiska funktion efter strykningarna av redundanta element. Enligt den grammatiksyn som de interaktionella grammatikerna har – att konstruktioner *inte* har någon inneboende djupstruktur – är den senare analysen förstås mer relevant. Å andra sidan anser jag att man förlorar en viktig aspekt om man inte i sin analys tar hänsyn till konstruktionens komparativa funktion. Det är två begrepp som tas upp ur kotexten och jämförs, och detta bör synas i analysen. Min åsikt är därför att det komparativa synsättet är det mest fruktbara, även om den andra lyfter fram intressanta aspekter. Jag kommer därför i fortsättningen att betrakta konstruktionens subjunktion som komparativ.

Anledningen till denna analys är alltså att kärnkomponenten i *x-som-x* så pass ofta har sin betydelse (eller FK) implicerad, antingen i sig själv eller i kontexten, att det är rimligt att anta att den har en högre status som självständigt yttrande än *x-och-x*. Denna syn går stick i stäv med Linell och Lindströms dialogiska syn. Varför jag ändå väljer att göra den tänkte jag återkomma till i sammanfattningen.

5.1.2.2 Förklaringskomponentens struktur i *x-som-x*

Efterkomponenterna i *x-och-x* ”då de reellt sett produceras, varierar strukturellt från enkla satser till invecklade resonemang bestående av flera satser” (59). Så är inte fallet, som det delvis redan framgått, med *x-som-x* förklaringskomponent. Den inte bara kan befinna sig på olika ställen i förhållande till kärnkomponenten, den kan också ha olika form. Påståendehuvudsats är visserligen den vanligaste (25 av 44 exempel), men förutom den finns några andra varianter:

Imperativsats:

Mat som mat. **bjud på köttbullar och makaroner.** (2)

Adjektivfras:

Vatten som vatten, **men vackert och fascinerande, alltid.** (1)

Nominalfras:

Feta håriga isterbukar eller vältränade blanksmorda släta bringor med piercade bröstvårtor och tatueringar, skit samma. Kropp som kropp! (38)

Konditional bisats:

vatten som vatten **bara det finns fisk** (5)

Rogativ fråga:

Liv som liv, **eller det kanske är mindre sorgsligt när ett barn dör jämfört med en vuxen?????????** (24)

V1-sats:

operation som operation, **förstår att det känns lite olustigt att se en liten sötnos bli nedsövd sådär!** (36)

Det går svårligen att hitta någon enhetlighet i detta. Här har jag dessutom av utrymmesskäl endast tagit med sådana förklaringskomponenter som står i omedelbar anslutning före eller efter kärnkomponenten. Men på grund av att den stora majoriteten av mina exempel har någon form av förklaringskomponent är det, trots den stora spridningen i struktur, rimligt att anta att kärnkomponenten är sekventiellt och funktionellt beroende av den. Förklaringskomponenten har också en funktionell spridning. Detta kommer beskrivas i 5.2.

5.1.2.3 Diskurs- och parafrasmarkörer

Förutom kärnkomponent och efterkomponent kan det, enligt Lindström & Linells definition, ingå diskursmarkörer i *x-och-x*-konstruktionen. De ingår inte i

det prototypiska schemat för konstruktionen, men förekommer med så pass stor regelbundenhet att de kan sägas tillhöra dess inre syntax. I Lindström & Linells kartläggning av *x-och-x* framgår följande: Diskursmarkörerna föregår de två huvudkomponenterna i konstruktionen, och skiljer sig också åt beroende på om den i *x-och-x* förhandlade problemkällan responderar på någonting man själv eller någon annan sagt. I de själv-responsiva fallen föregås KK oftast av den disjunktiva konjunktionen *eller* (Lindström & Linell 2007:60), som t.ex. i följande exempel:

Då gör man allt för att sabotera de här'å. **Eller** allt och allt, det låter väl lite drastiskt kanske men ⁷

Här stoppar *x-och-x* upp det dialogiska skeendet, och turens projicerande förlopp avbryts, vilket disjunktiven enligt Lindström & Linell också signalerar. De själv-responsiva *x-och-x*-konstruktionernas EK introduceras gärna av den adversativa konjunktionen *men*:

ja de var delvis normal skolgång men-eh... eller ja, normal och normal, men man ägnade mycket tid åt fysisk fostran och gymnastik (47)

Här fungerar *x-och-x*-konstruktionen som en självreparerande resurs. *Men* problematiserar det föregående yttrande som *x-och-x* syftar på. I exemplet kan man också se den andra vanliga inledaren för KK i själv-responsiva fall, nämligen en tvekande, utdragen variant av *ja*. Det kan ses som ett tecken på talarens tvekan. I de annan-responsiva fallen av *x-och-x* föregås KK av diskurspartiklarna *nä* *asså*, *ja*, *ja-eh* och *j:aa* (utdraget *ja*). EK föregås av *men*, *men i varje fall*, *eh*. Det kan också förekomma s.k. parafrasmarkörer här, t.ex. *ja menar* och *alltså*, ensamma eller kombinerade med *men*. Funktionen med dem är att klargöra att EK inför någon sorts revidering av det som just sagts, kanske i ett förklarande eller förtydligande syfte. Ibland förekommer också s.k. utbyggda diskursiva metakommentarer såsom *det beror på* och *inte vet jag* före EK eller istället för EK. Dessa är avståndstagande eller nedgraderande till sin natur (Lindström & Linell 2007:59).

Förutsättningarna för att kontrollera förekomsten av diskurspartiklar i *x-som-x* ser självklart lite annorlunda ut, på grund av att mitt material inte kommer från inspelade källor,. Lindström & Linell konstaterar dock att man i Norén &

---

⁷ Exempelen i det här stycket har skriftspråkskonventionaliserats, eftersom de pauser etc. som syns i transkriptionen inte är intressanta i sammanhanget. Exemplet finns i original på sid 42 i Lindström/Linell 2007.

Linells arbete från 2005 använder sig av material från Internet, och att påfallande många initiala *eller* finns i de själv-responsiva fallen.

I mitt material förekommer både diskurs- och parafrasmarkörer, men inte enligt samma mönster som i *x-och-x*. Tabellen nedan summerar dessa:

	Själv-resp. (30 st)	Annan-resp. (14st)
<i>men</i> före KK	4 (9,19,28,30)	2 (10, 34)
annan DM före KK	1 (32)	1 (10)
PF före KK	1 (16)	0
PF efter KK	1 (42)	1 (26)
<i>men</i> före FK	1(1)	1 (22)
disk. metakomm. efter FK	2 (16, 38)	0

Tabell 2. Diskurs- och parafrasmarkörer samt diskursiva metakommentarer i *x-som-x* (Numrerade exempel inom parentes).

I de själv-responsiva fallen (som utgör merparten av exemplen) förekommer initialt *men* före KK vid fyra tillfällena, och ett av dem är:

Men land som land, eller hur? (19)

Den adversativa konjunktionen markerar ett avståndstagande till det sekventiellt föregående. Ett initialt *äh* finns också i exempel 32, (se Bilaga 1), som har samma avfärdande funktion som *men*. Även i de annan-responsiva fallen förekommer initialt *men* före KK. Ett exempel är:

Du trampade snarare på dig själv, stupid. Länge leve Saddam! Oj, jag menade visst Bush, **men** äsch, politik som politik! (10)

Här är det till och med frågan om två avfärdande diskursmarkörer, vilket förstärker den undanskjutande effekten. Vad gäller parafrasmarkörer finns de i både själv- och annan-responsiva fall.

att folk bara orkar! mamma som mamma **liksom**. ålder spelar knappast någon roll. (26)

Här är det fråga om ett annan-responsivt exempel (en kommentar till en bloggpost). Parafrasmarkören står efter KK och har ingen annan funktion än att förstärka effekten av KK.

Sita, Som är Patrices fina vovve som är lite äldre än jag men **vad tusan** hund som hund **som man brukar säga...** alla går att leka med. (16)

Parafrasmarkören *vad tusan* föregår KK i (16), vilket inte som i fallen med *x-och-x* reviderar det föregående, utan snarare talar om att det helt enkelt inte är relevant. Den diskursiva metakommentaren *som man brukar säga* står efter KK, vilket understryker idiomaciteten i KK, och därmed kommenterar själva uttrycket snarare än innehållet. I (38) finns också en sådan kommentar, men den fokuserar mer på innehållet i det sekventiellt föregående än på den språkliga formen på KK:

Jag vill över huvud taget inte se en massa nakna mansöverkroppar någonannanstans i offentligheten än på badstranden. Feta håriga isterbukar eller vältränade blanksmorda släta bringor med piercade bröstvårtor och tatueringar, **skit samma**. Kropp som kropp! (38)

Detta exempel är intressant på så sätt att den föregående meningen faktiskt bara består av två nominalfraser samordnade med den adversativa konjunktionen *eller*. Den finala diskursiva metakommentaren formulerar samma sak som KK gör. KK utgör alltså en diskursiv dubbling, och ger tyngd åt argumentationen i kotexten genom att likställa de olika referenterna; den omformulerar dem till ett identiskt, semantiskt bredare begrepp. Bland de själv-responsiva exemplen finns det en parafrasmarkör som står efter KK, utan att knyta an till en efterställd FK.

Man kan ju undra om jag över huvudtaget arbetade idag? Vill förklara mig med att jag var på seminarium på förmiddagen och sen slog jag ihop lunchen och en träningstimme (springa som springa **liksom**) till några ärenden på stan. (42)

Faktum är att det inte finns någon FK alls, utan parafrasmarkören *liksom* ersätter den. Betydelsen är implicit och kan sammanfattas i ett *liksom*, som markerar attityden att mottagaren förstås förstår vad som åsyftas.

Tittar man på Tabell 2 ser man inget anmärkningsvärt vad gäller fördelningen av diskursmarkörer, parafrasmarkörer och diskursiva metakommentarer. De förekommer inte, i motsats till *x-och-x*, med en sådan frekvens att man kan prata om någon regel. Detta kan visserligen bero på att mina exempel är enbart från skrivna källor. Å andra sidan visade ju Norén/Linells undersökning från 2005 att den KK-initiala diskursmarkören *eller* i själv-

responsiva fall var frekvent förekommande även på Internet. På grund av denna förefallande slumpmässighet vill jag snarare kategorisera diskursmarkörer, parafrasmarkörer och diskursiva metakommentarer som enbart funktionellt centrala för konstruktionen och inte som syntaktiska fenomen inom den, vilket också understöds av att de inte fyller någon egentlig grammatisk funktion. De är stilistiska, retoriska element, som i en dialogisk grammatiksyn förstås är avgörande för kommunikationen, och som inte kan bortses ifrån i den sekventiella kontexten, men de behöver inte räknas som ingående i själva konstruktionen. Åtminstone ingår de inte i konstruktionens inre syntax.

En annan slutsats som man möjligen kan dra av kartläggningen ovan är följande: Diskursmarkören *men* föregår i *x-och-x* den satsformade efterkomponenten och inte alls kärnkomponenten. I *x-som-x* föregår *men* i högre grad kärnkomponenten, trots att förklaringskomponenten ibland är satsformad. Den enda gången *men* föregår FK, utgörs FK av en adjektivfras (i (1)). Detta skulle kunna tyda på att *x-som-x* har större potential att fungera som en egen sats, eftersom den adversativa konjunktionen ställer krav på begriplighet av det som förs in kontrastivt till det föregående.

5.1.2.4 Strukturanalys av hela konstruktionen

Lindström & Linell konstaterar, när de gör en grammatisk strukturanalys av *x-och-x*, att eftersom EK är satsformad kan den egentligen stå utan KK. Därför kan man se den som en egen TKE, där KK blir ”en ’extra’ pragmatisk markör som fogas till en ’inre’ TKE” (Lindström & Linell 2007:62). Det hierarkiska inre syntaktiska mönstret för den komplexa TKE:n ser då ut så här:

$$\{[(DM) x-och-x], [(DM) TKE_i]\}$$

Bågparenteserna motsvarar den komplexa TKE som *x-och-x*-konstruktionen utgör, dvs. själva makrokonstruktionen. Den första hakparentesen innehåller annexenheten *x-och-x*, den andra den TKE som utgörs av efterkomponenten. DM står för diskursmarkörer, som räknas till konstruktionens inre syntax. Den här typen av regelbundet syntaktiskt mönster går knappast att skapa för *x-som-x* av en rad olika skäl. Det första, vilket redan har konstaterats ovan, är att diskursmarkörer inte kan ses som en syntaktisk del av konstruktionen, även om de är pragmatiskt prominenta. Den andra anledningen är att *x-som-x*-konstruktionens kärnkomponent inte alltid intar samma syntaktiska position i förhållande till sin förklaringskomponent. Den tredje anledningen är att förklaringskomponenten, på grund av sin varierande grammatiska form, inte alltid kan

frikopplas från KK och utgöra en egen TKE. Exempelvis kan inte en FK som är en konditional bisats klara sig utan KK:

(hund som hund,) vilken än som är mamma eller pappa!!!! (13)

Eventuellt skulle man kunna skissa upp flera scheman för *x-som-x* hierarkiska inre syntaktiska mönster – ett för varje satsposition KK kan inta, och då med olika varianter beroende var FK befinner sig. Men istället för ett schema är det förmodligen mer fruktbart att formulera ett antal regelbundenheter, som i avsnittet om val av referent (5.1.1.2)⁸. Med ett dialogiskt synsätt går det inte att bortse från att, trots att inte FK placerar sig syntaktiskt på samma plats i förhållande till KK i alla användningar, är den en del av konstruktionens inre struktur. Konstruktionens interaktionella funktionalitet kräver en utvidgande förklaringskomponent för att kärnkomponenten ska bli begriplig, och de gånger den inte står klart utskreven som en proposition i yttrandet finns den implicerad, antingen i någon annan del av yttrandet eller i ett annat, som antingen är ett eget yttrande eller annan talares. De nämnda regelbundenheterna går därför att formulera så här:

1. *X-som-x*-konstruktionen består av en kärnkomponent (*x-som-x*) och en förklaringskomponent, som kan vara satsformad, men också ha annan form.
2. Kärnkomponenten är beroende av förklaringskomponenten för att få betydelse.
3. Kärnkomponenten kan i yttrandet stå både i försegmentet, i den inre satsen och i eftersegmentet, och förklaringskomponenten kan stå både före och efter i turen. Förklaringskomponenten kan också befinna sig i en annan tur, eller helt saknas.
4. Kärnkomponenten kan utgöra en egen TKE. Då finns förklaringskomponenten implicerad i den sekventiella kontexten. Saknas den är den deiktisk, dvs. kärnkomponentens syftning beror helt på det övriga sammanhanget.

---

⁸ Här är det intressant att notera att Jan Lindström i sina listade regelbundenheter från 1996 faktiskt har med punkten ”v) Upprepningen *x och x* utgör en självständig enhet, en typ av satsfragment, som inte utgör en del av fortsättningen på responsturen i syntaktiskt avseende” (Lindström 1996:186). Den här listan är gjord innan det dialogiska synsättet gjorde sig gällande, och efterkomponenten räknas inte ännu som en del av konstruktionen.

5. Förklaringskomponenten kan utgöra en egen TKE, men också vara syntaktiskt beroende av kärnkomponenten för att få betydelse. Kärnkomponenten och förklaringskomponenten konstituerar varandra ömsesidigt (dialogiskt).

Dessa punkter är tentativt formulerade, och avsikten är att innesluta så många av *x-som-x* inre syntaktiska egenskaper som möjligt.

5.2 Semantik och pragmatik

Semantik och pragmatik är, som en följd av det ständiga relaterandet till kontexten, mycket sammanblandat i det interaktionella lingvistikens. Jag ska ändå i detta avsnitt börja med mer renodlat semantiska aspekter av *x-som-x*, och sedan gå vidare till dess pragmatiska funktioner.

5.2.1 Meningspotential i *x-som-x*

Som jag nämnt ovan, är grammatiska konstruktioner inom samtalsgrammatik att betrakta som metoder för att lösa kommunikativa uppgifter. I teoridelen redogjordes för teorin om meningspotentialer, och hur *x-och-x* i ljuset av den är ett sätt för individer att i själva talakten förhandla ett ords situerade innebörd, att så att säga göra en egen semantisk analys in situ. Genom att, som ett responsivt dialogiskt andraled, aktualisera två aspekter av ett lexems betydelse, och sedan förgrunda en och problematisera och sedan bakgrunda en annan, omförhandlar *x-och-x* betydelsen av ordet utan att helt avfärda användningen av det. Konstruktionen har interaktionella fördelar genom att den, utan att vara konfrontativ, problematiserar eller relativiserar ett begrepp och utreder på vilket sätt det kan bevaras i modifierad form i samtalet. Eftersom den entydigt lyfter fram problemkällan i det föregående, kan den anses föregripa en situation av kommunikativ dissonans eller ifrågasättande (se 4.2). Den bidrar till att stärka förståelsen mellan deltagarna, och inbjuder till gemensamt meningsskapande (Lindström & Linell 2007:4).

X-som-x är ju också en grammatisk konstruktion, även om den inte besitter samma syntaktiska regelbundenhet som *x-och-x*, och därmed också en kommunikativ metod. Den är också en resurs för individen att utföra en semantisk analys i situationen, men inte riktigt på samma sätt som *x-och-x*. Som vi såg i avsnitt 5.1.1.2 om hur *x-som-x* väljer ut referenter till sina *x*-komponenter, skiljer sig konstruktionerna åt på det sättet att *x-och-x* reagerar på ett specifikt lexem och reduplicerar det, medan *x-som-x* reagerar på två lexem i det föregående, och på ett antal olika sätt sammanför dem. Den första metoden

liknar *x-och-x*, i det att den plockar ut lexikala enheter ur kotexten (se exempel 24). Även om de lexikaliska enheterna är desamma i referent och *x*-komponent, är det hela begreppen som åsyftas, nämligen *kvinnans liv* och *ett barns liv*. Dessa begrepp har olika meningspotential, men en minsta gemensamma nämnare i det semantiskt bredare begreppet *liv*. Detta kan tolkas som att de två begreppen har en gemensam eller överlappande betydelseaspekt, t.ex. 'har ett hjärta som slår' eller liknande, som i *x-som-x* förgrundas. Det *x-som-x* gör här är alltså att (re-)aktualisera de två referentbegreppen och förgrunda den överlappande betydelseaspekten, och på så sätt fokusera på att de två skilda begreppen "egentligen är samma".

Den andra metoden (exempel 3) producerar ungefär samma semantiska resultat. Den ena *x*-komponenten har en lexikalisk referent, den andra är tolkad ur kotexten. Här är de två begreppen "vatten från duschen" och "vatten från toalettstolen" ställda i kontrast till varandra, och den överlappande betydelseaspekten 'går att skölja ur schampo med' förgrundas, medan andra bakgrundas, t.ex. den senares "används att utföra sina behov i". Konstruktionens situerade funktion blir, som jag redan berört ovan, att flytta upp referenterna på en "semantisk specifikationssteg", till en gemensam nämnare som tjänar till att fokusera de två referenternas överlappande betydelseaspekt. *Vatten* är hyperonym⁹ till både *duschvatten* och *avloppsvatten*, och i en semantisk hierarki överlappar meningspotentialerna varandra så att visa betydelseaspekter sammanfaller. Detta rimmar också väl med att *x-som-x* alltid har *x*-komponenten i grundform. Fokus flyttas från de specifika referenterna till ett mer abstrakt begreppsplan, där indefinit form blir naturligt. Den semantiska stegen märks ännu tydligare i exempel 32. I detta har varje *x*-komponent en lexikalisk referent, men ingen av dem är identisk med *x*. Referenterna är *sill* och *ansjovis*, *x* utgörs av lexemet *fisk*. Här kan man nästan säga att den överlappande betydelseaspekten bokstavligen är *x*. Å andra sidan är det relevantare i kontexten att säga att den är 'lämplig fisk för maträtten Janssons frestelse', eftersom kontexten och meningspotentialen tillsammans konstituerar den situerade betydelsen. *Sill* och *ansjovis* är hyponymer till *fisk*, och *fisk* (i det här fallet implicerat *matfisk*) ingår i deras respektive betydelsepotentialer. Det omvända förhållandet gäller dock inte. Detta ger för handen att semantiska hierarkier och betydelsepotentialer samspelar på så sätt att begrepp med bredare semantiskt fält kan ingå i meningspotentialen hos begrepp med smalare semantisk bredd, och att begrepp som ingår i samma semantiska fält till en

⁹ Hyperonym = semantiskt överordnat begrepp. Motsatsen är hyponym. En hyperonym har större extension än en hyponym (Bolander 2005: 41f.).

hyperonym kan ha överlappande meningspotentialer. Detta visar också att *x-som-x* och *x-och-x* har en viktig sak gemensam: De betydelsevarianter som aktualiseras med *x-och-x* är semantiska aspekter av *x*, och inte någon polysemi (Norén & Linell 2006:34). I *x-som-x* är de begrepp som aktualiseras aldrig polysema, utan snarast aspekter eller varianter av en gemensam hyperonym.

X-som-x är alltså inte som *x-och-x* en metod att förhandla ett lexems situerade betydelse, utan en metod för att framhäva två begrepps gemensamma och överlappande, och för situationen relevanta, betydelseaspekt. Samtidigt bakgrundar den skillnaden dem emellan, dvs. övriga, för situationen irrelevanta betydelseaspekter.

5.2.2 Kommunikativa funktioner för *x-som-x*

Det som är beskrivet ovan är *x-som-x* som kommunikativ metod, och alltså även dess funktion i interaktionen. Men det är lite av dess prototypiska funktion, kanske det man skulle kalla kärnaspekten i dess funktionella potential. I det följande ska jag redogöra för ett antal pragmatiska fenomen jag har noterat i mitt material. Det är inte fråga om någon fullständig kartläggning, eftersom materialet är begränsat. Däremot kan man se det som exempel på andra, kanske mer perifera funktionella aspekter.

- **Konstruktionsdubbling:** Det är när det strukturella mönstret är $\{[(FK) x-som-x], [x-som-x (FK)]\}$. Detta är ett fenomen som förekommer påfallande många gånger i det undersökta materialet; 6 exempel av 44 är exempel på detta (9, 21, 22, 25, 31, 33), hälften själv-responsiva och hälften annan-responsiva. Tre utgör fria annex i försegmentet, ett är ett fritt annex i eftersegmentet, ett fungerar som topikaliserat direkt objekt i den inre satsen, och ett utgör en egen TKE. I försegmentet ser det ut enligt följande:

- Om man inte är intresserad av ett annat lands kultur, kan maten vara en dörröppnare. Genom maten kan man visa att det finns många likheter, säger Silvano Krajcer.

Visst finns det likheter. **Paj som paj, kaka som kaka.** Det är bara smakerna som är lite annorlunda. (journalistisk text om ett integrationsprojekt i stadsdelen Rosengård i Malmö) (25)

Här har de två respektive *x-som-x* egna referenter i kontexten. En paj är lik en annan paj, en kaka en annan kaka. Syftet med konstruktionsdubblingen verkar vara att ”knyta ihop säcken”, och komma till en konklusion, som också nås i de två kärnkomponenternas gemensamma förklaringskomponent, som utgörs av satsen i den grafiska meningen efter. Den visar också på att betydelseaspekten ’smak’, som är gemensam för både *paj* och *kaka*, inte är relevant för

sammanhanget. Exakt vilka ”likheter” det är som de olika maträtterna har specificeras inte, men likheter är ju just vad *x-som-x* funktionellt och semantiskt framhäver. Möjligen kan användningen av konstruktionen här vara en understrykning av begreppet *likhet*, eftersom det är det den allmänt tjänar till att illustrera. Konstruktionen hämtar inte sina *x*-komponenter i den omedelbara kotexten, utan ur tidigare sekvenser (av platsskäl utelämnade ur exempel-materialet). Att på detta sätt dubblera *x-som-x* är att sammanfatta ett helt (textuellt) skeende på ett kommunikativt effektivt vis. Ett annat exempel på konstruktionsdubblering är detta:

Jag sov hos Emelie och Andreas.

Men faktum kvarstod. **Säng som säng, sova som sova.** Att dom sov en meter från mej spelade ju ingen roll när jag hade börjat blunda och tänka på vad som kunde stå och glo på mej utanför ögonlocken. (privat blogg)¹⁰ (9)

Här är det mycket tveksamt vad det dubbla *x-som-x* egentligen hör hemma – som en sort apposition i den inre satsen, eller som initialt annex i försegmentet till nästa TKE. Hur som helst har de båda *x-som-x*-komponenterna samma referenter. De är begreppen *sova hos Emelie och Andreas* eller (antagligen) *sova hemma*. Den andra *x-som-x* har en av sina variabler representerad i kotexten, den andra finns implicerad i användningen av konstruktionen. Den första *x-som-x* har samma begrepp som referenter, med den implikationen tillagt att det finns en säng på varje ställe. Den första är därmed i praktiken en dubblering, eller pragmatisk förstärkning, av den andra.

En TKE-final användning av konstruktionsdubblering är följande:

Jag förespråkar inte för några brott, jag försöker få det att få sin plats i den offentliga sektorn det med, **konst som konst. Skit som skit.** Jag skulle antagligen inte bry mig alls om jag inte var intresserad själv. (blogg om graffiti) (21)

---

¹⁰ Här har intressant nog ett av *x-som-x*-leden ett verb i infinitiv som *x*-komponent. Detta förefaller vara en mycket ovanlig användning; bara fyra av de exempel jag hittade använde verb istället för substantiv. Min gissning är att det är en användning som antingen är på väg ut eller som kommer att fortsätta vara en marginell användning av *x-som-x*. SAOB:s första belegg för konstruktionen, som är från 1817, är med verbet *dö*. Därefter är det bara substantiv (eller adjektiv i objektfunktion) som tas upp (SAOB band 29: 8748).

I denna användning torde det faktiskt vara frågan om ett idiomatiskt fenomen; konstruktionsdubbleringen är eventuellt en (omedveten) parafra på en humoristisk sång som var populär för ett antal år sedan, där refrängen gick ”säng säng säng, sova sova sova”. På exakt denna fras får man 86 träffar på Google, varav flera är användningar av varianter av denna i just bloggar och liknande.

Båda *x-som-x* har här varsin lexikal uttrycksreferent (som av utrymmesskäl inte finns med här), och varsin implicerad i kontexten. *Konst* syftar dels på "laglig" offentlig konst, dels på graffiti, *skit* syftar på ett omdöme om graffiti från en tänkt konstkritiker samt *en ful statyjävel*. Här hämtar den andra *x-som-x* sin funktionella betydelse i kotexten; det skribenten tycker är 'konst' karaktäriseras av någon annan som 'skit'. Konstruktionsdubblingen "lånar" detta antagande för en typ av retorisk poäng, när den andra *x-som-x* appliceras på den första. Resultatet blir ett omkastande av det tidigare: Vems konst är konst och vems är skit? Detta är ett tydligt exempel på hur konstruktionsdubblering kan fungera som en funktionellt argumenterande resurs.

Konstruktionsdubblering kan alltså fungera som både en konkluderande, en pragmatiskt förstärkande och en argumenterande språklig resurs. Det finns säkert fler användningar, med tanke på att den är så pass frekvent.

- ***X-som-x* i citerande funktion eller applicerande på annan part:** Det är en vanligt förekommande användning av *x-som-x* att den inte står för talarens egen attityd, utan för någon annans hållning till två begrepp. De mest uppenbara fallen är de där kärnkomponenten har objektsfunktion i den inre satsen:

För 10 år sedan tyckte alla: **land som land**. Det är ändå lagliga regeringar. Nu idag känns det jättekonstigt att ha något som helst att göra med en regim som inte ens representerar sitt eget folk, för att inte tala om Tibets. Vad har de för berättigande? (10)

X-som-x står här för någon annans (*allas*) åsikt. Satsen som kommer efter ingår även den i det som appliceras på annan part, eftersom den understryker och bygger ut kärnkomponenten, och är dess förklaringskomponent. Även den "tillhör" attitydmässigt någon annan. En annan variant är denna:

Det är inte som du säger, "**rätta som rätta**", det är som att säga **hund som hund**. Det funkar inte, vissa gillar stora hundar, andra små, vissa gillar hundar med mycket hår, andra gillar nakna...osv. (18)

Båda kärnkomponenterna fungerar syntaktiskt som direkt objekt, och fungerar direkt citerande eftersom de är direkta objekt till det transitiva verbet *säga*. De är både applicerade på någon annan och representerar en attityd som är främmande för talaren. Förklaringskomponent saknas; istället följs det bara upp med *det funkar inte*. Efter det kommer något som på grund av att citerande eller applicerande markörer saknas, måste tolkas som talarens egen attityd. Här finns en tydlig åtskillnad mellan *stora hundar* och *små (hundar)*, och alltså inget fokus på överlappande betydelseaspekter. På grund av att kärnkomponenten faktiskt inte explicit förklaras av en förklaringskomponent, ställs det höga krav

på dess egen begriplighet. Ledtrådar ges av det efterkommande, som närmast kan ses som ett motargument mot den attityd som impliceras i kärnkomponenten. Detta visar på att en stor kommunikativ effektivitet finns inbyggd i konstruktionen. Genom att använda *x-som-x* i applicerande funktion, kan förklaringskomponenten användas till att tala emot den. I samma yttrande får både argument och motargument plats, och argumentationen faller förmodligen ut till talarens fördel, eftersom denna problematiserar en attityd som i kontexten framstår som att den inte tar hänsyn till alla relevanta (betydelse-)aspekter hos referenterna. I nästa exempel blir det ännu tydligare:

Såklart jag stödjer skönhetsoperationen i killens fall men äcklas av Linda Rosing. Dessa går inte allt likställas. "**Operation som operation**" verkar många tycka här. Tänk ett steg längre och se hur samhället förändras. "Kärlek som kärlek" verkar majoriteten av oss svenskar tycka. Fuck it. (37)

X-som-x hämtar sina *x*-komponenter i referentbegreppen *skönhetsoperationen i killens fall* och *Linda Rosing*. Här utgör kärnkomponenten en omformulering eller idiomatisk illustration av det föregående, som ju faktiskt explicit formulerar motsatsen till konstruktionen: *Dessa går inte att likställas*, dvs. begreppens eventuella överlappande betydelseaspekter är inte relevanta. *X-som-x* sammanfattar den attityd som skribenten tänker sig att motparterna har, och följs upp av den egna attityden som står i opposition mot de andras i form av en imperativfras. Att "tänka ett steg längre" är enligt skribenten att inte ha den attityd som *x-som-x* illustrerar. Man kan tänka sig att attityden som *x-som-x* illustrerar kan uppfattas som naiv eller kortsynt i vissa kontexter, och att den används för att hävda dessa egenskaper hos andra parter.

Ytterligare en variant av detta fenomen är följande:

vad var det
som fick dig att inte tända på din tjej dårå?? **tjej som tjej**.. eller? du var ju
ihop med henne!! (diskussion om att en kille varit otrogen mot sin tjej) (11)

Kärnkomponenten har hämtat båda sina *x*-komponenter i lexikala referenter (som inte framgår här), nämligen begreppen *flickvännen* och *den andra tjejen*. *X-som-x* förgrundar en gemensam betydelseaspekt, t.ex. '(ung) människa av honkön'. Här fungerar inte kärnkomponenten som objekt i den inre satsen, utan är ett fritt annex i försegmentet. Trots det framgår det att den har en citerande/applicerande funktion, eftersom det följs upp av parafrasmarkören *eller?* (vilket visar att det är fråga om en föreslagen eller antydd attityd) och något som uppfattas som ett motargument till propositionen i kärnkomponenten. Skribenten fokuserar på den ena referentens betydelseaspekt 'flickvän', och opponerar sig

mot attityden i *x-som-x*. Detta trots att det är skribenten själv som har formulerat den – alltså ytterligare ett exempel på hur *x-som-x* som kommunikativ metod är argumentativt effektiv.

Konstruktionen kan alltså användas åt två håll: dels för att understryka två begrepps gemensamma nämnare som relevant, dels för att göra det motsatta genom att motsäga någon annan som man uppfattar har den attityden, och därmed understryka skillnaden mellan begreppen. Denna typ av användning stället också krav på konstruktionens självständiga betydelsebärande potential, eftersom förklaringskomponenten motsäger kärnkomponenten istället för att förklara och ”backa upp” den. Den högre grad av potential att stå självständigt – dess högre grad av satsvärdighet – understryks av dessa användningar.

6 Sammanfattning och diskussion

X-som-x är i likhet med *x-och-x* en responsiv konstruktion, som utgör ett dialogiskt andraled i en sekvens, och hämtar sina *x*-komponenter från kotexten. Den består av en kärnkomponent (KK) *x-som-x* och ett förklaringsled (FK). Förklaringsledet tjänar till att utvidga eller explicitgöra funktionen med KK. Medan *x-och-x* kärnkomponent alltid befinner sig i försegmentet av en turkonstruktionsenhet (TKE) i form av ett fritt annex i Lindströms topologiska tursegmenteringsmodell, kan *x-som-x* både fungera som initialt, medialt och finalt fritt annex, som direkt objekt eller subjektiv predikativ i den inre satsen, eller som en egen TKE. Detta gör att också FK:s placering i sekvensen är dynamisk och föränderlig. Den kan finnas både före och efter KK, vara asyndetiskt kopplad till den, och också saknas helt. Ord till *x*-komponenterna hämtar *x-som-x* i (makro-)kotexten. Till skillnad från *x-och-x* behöver det inte röra sig om specifika lexem, och det handlar om två referenter istället för en – en för varje *x*-komponent (därför rör det sig faktiskt inte heller om någon verklig reduplicering, vilket utgör en principiellt viktig skillnad). Det kan vara två semantiskt besläktade begrepp som omvandlas till ett semantiskt bredare, en av *x*-komponenterna kan ha en lexikalisk referent men inte den andra, lexikala referenter kan finnas men inte i den omedelbara kotexten, och referenter kan också helt saknas, men gå att spåra i kotexten.

X-som-x-konstruktionens inre struktur är, precis som den yttre, inte lika fast som i *x-och-x*. Medan *x-och-x* så gott som alltid utgörs av kärnkomponent + (satsfomad) efterkomponent, finns det flera varianter på *x-som-x*. Det enda man kan säga med säkerhet är att KK ingår, och det är också detta som minimalt konstituerar konstruktionen. Men endast KK utan någon förklaring blir (utan

den specifika kontext (eller lokalt situerade funktion) som gör att den kan stå helt själv) rätt obegriplig. Även om FK inte nödvändigtvis står direkt efter KK behövs den, och står den inte utskriven finns den implicerad i kontexten och KK gemensamt – den ”samproduceras” av dem. Lindström & Linell visar att diskursmarkörer förekommer med sådan regelbundenhet i *x-och-x* att de kan sägas ingå i konstruktionsschemat. Detta gäller inte för *x-som-x*, även om diskursmarkörer, parafrasmarkörer och diskursiva metakommentarer förekommer. De uppträder inte med någon särskild symmetri i konstruktionens inre syntax, och bör därför tolkas som att de fyller en pragmatisk funktion snarare än syntaktisk.

Jag har på flera ställen i den syntaktiska analysen återkommit till slutsatsen att *x-som-x* har en inneboende satsvärdighet som är mer funktionellt bärande än den som *x-och-x* eventuellt har. Dels kan man se det i den yttre syntaxen. *X-som-x* är både mer dynamisk i sin placering av KK inom sin TKE och FK i förhållande till KK. En uttryckt FK kan också saknas, och motsvaras av implicerad information i kontexten. Detta ställer högre krav på att KK ensam ska vara begriplig, och kunna fungera som en självständig och begriplig sats, vilket den också ofta gör. KK hämtar sina *x*-komponenter ur det sekventiellt föregående, men ställer inga krav på att det behöver vara specifika lexem. Det gör att de ord som fyller variablerna i KK i högre grad är konstruktionens ”egna”, och inte bara identiska upprepningar av något som redan sagts. Även detta pekar på att det finns en inneboende satsfunktion i konstruktionen, en sorts interaktionell huvudsatsekvivalent.

Även om det inte går att dra några långtgående slutsatser av diskursmarkörerna i *x-som-x*, är det faktum att den adversativa konjunktionen *men* föregår KK i sex fall i mitt material i detta sammanhang intressant. *Men* föregår i *x-och-x* enbart den satsformade efterkomponenten, och då för att introducera en problematisering av själva lexemet *x*. I *x-som-x* introducerar *men* i högre grad KK än FK. Alltså är det KK som utgör en problematisering/revidering av det föregående, och har därför högre krav på sig att vara omedelbart begriplig. Det är inte ett specifikt lexem som problematiseras, utan distinktionen mellan olika begrepp. KK får större självständig interaktionell betydelse, och därmed krav på högre grad av att fungera som självständig sats.

De fall då KK utgör direkt objekt eller subjektiv predikativ i en inre sats är också intressanta i detta sammanhang. Lindström & Linell noterar att det finns exempel från Internet då *x-och-x* också används på detta sätt:

Tja, **ny och ny** är hon ju inte. (Lindström & Linell 2007:63)

Här är *x-och-x*-komponenten satsinledande fundament. De konstaterar att förekomsten av V1-satser som efterkomponent kan vara upphov till detta, vilket ju också är något som förekommer i *x-som-x* FK. De spekulerar över om ”konstruktionens strukturella status är mer benägen för omtolkning i skrivna texter, där prosodin inte kan ge vinkar om vart de olika konstruktionsdelarna hör” (ibid.). Detta, menar man, är en fullt möjlig grammatikaliseringsprocess i vardande. De hänvisar till den tyske forskaren Peter Auer, som visat på tyska exempel där ”en återkommande dialogisk handling först blivit en konventionell TKE-initial markör (som kan fungera som annex i en sats), och slutligen kan markören övergå till att bli ett element som inordnas som led i satser” (Lindström & Lindell 2007:63)¹¹. Detta kan vara en förklaring till att *x-som-x* inre komponenter har så spridda positioner. Man kan tänka sig att *x-som-x* förut enbart varit initialt annan-responsivt drag i en tur, och liksom *x-och-x* haft en obligatorisk satsformad efterkomponent, men att den gått längre än *x-och-x* i sin grammatikaliseringsprocess.

En annan möjlig variant av detta, och anledningen till min traditionellt grammatiska strukturanalys av KK är följande: Från början har *x-som-x* varit en fullständig komparativ sats, som fungerat som direkt svar på frågor där man bli ombedd att välja mellan det ena och det andra, till exempel:

T1: Vad vill du ha för sorts te, Earl Grey eller Roibos?

T2: Det ena är väl som det andra, det spelar mig ingen roll vilket jag får.

Talarnas strävan efter kommunikativ effektivitet har gjort att den komparativa satsen förkortats till en *x-som-x* med i stort samma inre strukturella mönster som *x-och-x*. Vidare därifrån har den utvecklats till den form den har nu, dvs. en med stor variation. Vid några tillfällen står KK helt själv utan en FK, och min tro är att detta är något som kommer öka i frekvens (även i talspråk). Att den kan stå ensam talar för KK:s självständiga satsvärdighet, och att den gamla komparativa satsen ligger kvar inneboende i strukturen. Jag menar inte på det sätt att de de facto finns med på ytplanet i interaktionen – snarare som ett ”syntaktiskt minne” inbyggt i gränssnittet mellan talare och mottagare. Eftersom språkutveckling helt och hållet är ett verk av talarna – de som faktiskt använder språket – är deras samlade erfarenhet av konstruktioners syntaktiska potentialer utsträckt över tid relevant. Man kan tänka sig att talare kan vara (under-)medvetna om att en konstruktion förut varit mer syntaktiskt begränsad, även när de använder den på nya sätt. När man använder språket på kreativa vis är man medveten om att det

¹¹ ”Markör” står här inte för t.ex. diskursmarkör, utan för det språkliga tecknet (i det här fallet den grammatiska konstruktionen).

är en smula okonventionellt. När ett språkligt tecken konventionaliseras i nya användningar, syntaktiskt och pragmatiskt, är det inte orimligt att "minnet" av dess tidigare begränsningar lever kvar i det.

Den stora variationen i den inre och yttre syntaxen hos konstruktionen *x-som-x* skulle kunna ses som evidens för att den befinner sig i ett övergångsområde i sin grammatikaliseringsprocess, och att KK håller på att skaffa sig status som helt självständig satsvärdig enhet. I språksociologisk forskning ses ju just variation av språkliga fenomen som ett tecken på pågående förändring. Detta är ingenting som går att föra i direkt bevis; mycket mer omfattande undersökningar skulle behövas. Men med tanke på dess likhet med *x-och-x*, och de oregelbundenheter i syntax som beskrivs ovan, håller jag denna teori för trolig.

Både *x-och-x* och *x-som-x* är kommunikativa metoder för att (om)förhandla vilka betydelseaspekter i ords och begrepps meningspotential som är relevanta i situationen. I mångt och mycket gör de dock motsatta saker. *X-och-x* omförhandlar *ett* lexems situerade betydelse genom att aktualisera (minst) *två* av dess betydelseaspekter, och sedan förgrunda en som den relevanta betydelsen och bakgrunda andra. *X-som-x* å sin sida aktualiserar *två* begrepp ur kontexten, och jämför dem genom att framhäva deras gemensamma, överlappande betydelseaspekt, och bakgrunda de som inte är relevanta för situationen (eftersom de tjänar till att skilja begreppen åt). Medan *x-och-x* förutsätter en asymmetrisk relation mellan sina *x*-komponenter gör *x-som-x* det motsatta; relationen är symmetrisk eftersom *x*-komponenterna i allt relevant är likvärdiga i sin situerade betydelse.

Till skillnad från *x-och-x*, som alltid representerar talarens egen attityd (åtminstone har jag inte stött på någon annan användning), kan *x-som-x* också användas som argumentativ resurs, i det att den aktualiserar och diskvalificerar motpartens attityd inom ramen för det egna yttrandet. Detta hänger förmodligen samman med att den syntaktiskt kan fungera som direkt objekt till transitiva verb som *tycka* och *säga*. Det är en kommunikativt ekonomisk funktion hos konstruktionen, och ställer krav på dess potential att ensam (utan eller med oklar förklaringskomponent) uttrycka en attityd. Det är troligt att det är *x-som-x* underliggande funktionella satsvärdighet som gör detta möjligt. Att *x-och-x* inte går att använda på det här sättet hänger samman med dess högre grad av regelbundenhet och begränsade syntaktiska placering, samt dess efterkomponents obligatoriska samstämmighet med kärnkomponenten. Efterkomponenten kan inte "säga emot", den måste "hålla med". Så är inte fallet med *x-som-x*.

Fenomenen konstruktionsdubbling, alltså när två kärnkomponenter står tillsammans, asyndetiskt kopplade till varandra med gemensam eller ingen förklaringskomponent, är inte heller något som gärna kunde förekomma med *x-och-x*. Användningen kan konkludera, pragmatiskt förstärka och ge argumentativ kraft åt ett yttrande.

Precis som konstruktionens syntax är konstruktionens pragmatiska aspekter mer diversiva än *x-och-x*. Detta är inte speciellt konstigt. Fler potentiella positioner och relationer till övriga delar av yttrande och övrigt kontext genererar fler användningsområden. Den grammatikaliseringsprocess som jag nämnde ovan får återklang även i konstruktionens situerade användningar; när konstruktionen går mot en mer dynamisk och självständig status syntaktiskt för det med sig att dess funktionella potential ökar. Med en efter- eller förklaringskomponent måste det koncessiva yttrandeflödet stoppas upp, vilket inte blir fallet när en sådan blir mer och mer valfri. Eftersom flödet inte behöver brytas, kan konstruktionen användas mer otvunget eftersom betydelsen finns implicerad. Den blir funktionellt mer lik vilken fras eller vilket satsfragment som helst, i det att betydelsen inte behöver levereras separat. På grund av detta är min gissning att *x-som-x* är mer frekvent förekommande i det autentiska, både talade och skrivna, språket än *x-och-x*, även om jag naturligtvis inte har några direkta belägg för detta.

Sammantaget syntaktiska och semantisk-pragmatiska aspekter kan *x-som-x* karakteriseras som en reaktiv grammatisk konstruktion med responsiva och projektiva egenskaper i sekventialiteten, som konstitueras av sin kontext men också konstituerar den, och som dessutom är en mycket gemensam affär; *x*-komponenterna kan tas ur andras yttranden, och förhandlar med andras situerade definitioner av ord. Detta sammantaget är *x-som-x*, med tanke på Per Linells tre dialogteoretiska principer, en utpräglad dialogisk konstruktion.

Litteratur

- Bolander, Maria (2005). *Funktionell svensk grammatik*. Stockholm: Liber.
- Diedrichsen, Paul (1946). *Elementær dansk grammatik*. Köpenhamn.
- Gimstedt, Hanna (2007). *Grammatik och grammatik. En liten undersökning av en lustig samordningskonstruktion i svenskan*. Manuskript. Nordiska språk, Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet.
- Lindström, Jan (1996). "Njæ... problem och problem. Om *x* och *x*-responser i svenskan". I *Svenskans beskrivning 21*. Ivars, Ann-Marie (red.). Lund: Lund University Press. (s. 183–193).
- Lindström, Jan (2001). "Inner and outer syntax of constructions: The case of the *x och x* construction in Swedish". Hämtad från http://www.liu.se/isk/research/gris/pdf/lindstrom-j_inner-and-outer.pdf 10-03-2008.
- Lindström, Jan (2005). "Grammatiken i interaktionens tjänst. Syntaktiska aspekter på turorganisation". I *Samtal och grammatik. Studier i svenskt samtalsspråk*. Anward, Jan och Bengt Nordberg (red.). Lund: Studentlitteratur. (s. 11–55).
- Lindström, Jan och Linell, Per (2007). "Roli å roli. *X*-och-*x* som samtalspraktik och grammatisk konstruktion". I *Interaktion och kontext. Nio studier i svenskt samtalsspråk*. Engdahl, Elisabet och Anne-Marie Londen (red.). Lund: Studentlitteratur. (s.19–91).
- Lindström, Jan: "Samtalsgrammatik". Manus till boken *Tur & Ordning*, hämtad från <http://www.helsinki.fi/nordica/samgram/index.htm> 10-03-2008.
- Linell, Per (2005). "En dialogisk grammatik". I *Samtal och grammatik. Studier i svenskt samtalsspråk*. Anward, Jan och Bengt Nordberg (red.) Lund: Studentlitteratur. (s. 231–328),
- Norén, Kerstin och Per Linell (2006). *Meningspotentialer i den språkliga praktiken*. MISS: Meddelanden från Institutionen för svenska språket, nr 54. Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet.
- Norén, Kerstin och Per Linell (2005). "Ny och ny – en dialogisk analys av meningspotentialen hos lexemet *ny* i svenskan". I *Språk i tid: Studier tillägnade Mats Thelander på 60-årsdagen*. Melander, Björn (red.). Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet.
- Rosenqvist, Henrik (2006). "Fyra vyer av begreppet grammatikalisering". I *Årsbok, Vetenskapssocieteten i Lund*. Hämtad från <http://luur.lub.lu.se/luur?func=downloadFile&fileOID=746604>
- Svenska Akademiens ordbok*, band 29. Lund: Gleerupska universitetsbokhandeln (distributör).

Teleman, Ulf, Hellberg, Staffan och Andersson, Erik (1999). *Svenska Akademiens grammatik*, band 3 och 4, Stockholm: Svenska Akademien och Norstedts ordbok (distributör).

Bilaga 1. Exempel på *x-som-x* tagna från Internet

1.

Kan man se om detta är Medelhavet, Atlantstrand eller sjön Väsman i Dalarna? **Vatten som vatten**, men vackert och fascinerande, alltid.

(bild på stenar översköjda med vatten)

<http://tranel.blogspot.com/2007/11/bara-vanligt-vatten.html> 2008-03-18

2.

Regn eller snö – **vatten som vatten** – kan tyckas. Ingalunda. Afghanistan är beroende av just smältvatten från bergen. (svenska Afgankommiténs medlemstidning)

http://www.sak.se/liquidsite/content/11836/A-nytt_nr1_07_webb.pdf 2008-03-18

3.

När jag stod där med en afrofrilla av schamoskum tänkte jag att om vattnet försvinner nu så stoppar jag huvudet i toan och spolar, **vatten som vatten**. Det är fascinerande hur ens bekvämlighet har en tendens att försvinna när man minst behöver den.

http://waltzingmatilda.blogs.se/2006/01/27/ractigheter_och_macn_i_kjolar_av_frapn~511105 2008-03-18

4.

Ingen fara!

Klart att man kan spola ned en fisk i toastolen. **Vatten som vatten**.

<http://debatt.passagen.se/show.fcgi?category=600000000000020&conference=950000000000093&posting=19500000003648825> (2008-03-18) (i diskussionsforum om akvariefisk)

5.

Och fisket här i HAVET (det med salt i laken:wink:) så påverkas fisket mer av vindar och ström allt som oftast är det dåligt fiske då ostan vinden ligger på.

(...)

svar:

Ja ja Kapten rödskägg **vatten som vatten** bara det finns fisk .

<http://www.nordisktfiske.se/forum/viewtopic.php?=&p=3843> 2008-03-18

6.

Måndag 3/3 19:19

Tjohej :D

Någon som vet någon bra romantisk midda som man kan överraska sin tjej med ? =D

Stammis 130 inlägg

Måndag 3/3 19:29

Svar till skidgrodan

Mat som mat. bjud på köttbullar och makaroner.

http://www.hamsterpaj.net/diskussionsforum/mellan_himmel_och_jord/mat/romantisk_mat/sida_1.php 2008-03-18

7.

Mat som mat, tycker kanske. en del. Men jag tycker inte att wie-. nerkorv, pommes frites, chicken. nuggets och pizza är några höjdar-. luncher precis, säger ...

www.malmo.se/download/18.293ce0691104a399cfe800011378/Ensamkomm+barn+2007VM01.pdf 2008-03-18
(ur malmötidningen)

8.

Galy Gay går hemifrån för att köpa en fisk och blir shangahajad och insatt i armén och där duger han lika bra som någon annan, **man som man**. (ur text om brecht-pjäsen Man som man)

<http://www.alba.nu/artikel/artikel.php?id=44> 2008-03-18

9.

Jag sov hos Emelie och Andreas.

Men faktum kvarstod. **Säng som säng, sova som sova**. Att dom sov en meter från mej spelade ju ingen roll när jag hade börjat blunda och tänka på vad som kunde stå och glo på mej utanför ögonlocken.

http://www.shell.linux.se/malina/html_sidor/s_blogg-juni05.html 2008-03-18

10.

Verkar som om jag trampade på en öm fanboy. Jag blandade ihop de två, my bad. Men Phil Harrison är inte bullshit-fri han heller..

Du trampade snarare på dig själv, stupid. Länge leve Saddam! Oj, jag menade visst Bush, men äsch, **politik som politik!** (diskussionsforum om dataspel)

http://loading.se/forum.php?thread_id=9373 2008-03-18

11.

vad var det

som fick dig att inte tända på din tjej dåå?? **tjej som tjej**.. eller? du var ju ihop med henne!!

<http://debatt.passagen.se/show.fcgi?category=650000000000030&conference=1050000000000179&posting=19500000003732170> 2008-03-18

12.

Tycker apsolut vi skall ta in hundar hit om det finns köpare för dom.

Det är inte **hund som hund**, bara för att du har 1000 hundar att välja på så kan det vara den 1001 som faller dig i smak.

Låt alla göra sina val, så länge det görs med rätt kontroller.

<http://debatt.passagen.se/show.fcgi?category=600000000000020&conference=950000000000091&posting=19500000003290888> 2008-03-18

13.

renrasig???

eller ej var väll skit samma.

Såg någon hade en åsikt, men hundmamman fattar väll inte vilket..

hund som hund, vilken än som är mamma eller pappa!!!!

<http://debatt.passagen.se/show.fcgi?category=600000000000020&conference=950000000000091&posting=19500000004756421> 2008-03-18

14.

Men hundägare måste vara ett släkte för sig, jag har lite svårt med det där daltandet och förfinandet av sina djur.

Hund som hund, so what att inte vår är renrasig, han är lika mycket hund som någon annans.

<http://www.akajka.se/tora/?cat=5> 2008-03-18

15.

Jag behöver aldrig oroa mej över att han skulle smygpara någon av granntikarna :D ,iof så har han aldrig varit rymmartypen.

Men jag slipper ändå tänka: tänk OM!

Han är överhuvudtaget inte så väldans till sej i tikar, **hund som hund** nästan.

<http://www.bukefalos.com/f/archive/index.php/t-539704.html> 2008-03-18

16.

Sita, Som är Patrices fina vovve som är lite äldre än jag men vad tusan **hund som hund** som man brukar säga... alla går att leka med. (skrivet av ägaren ur hundens perspektiv, eftersom det är hundens hemsida)

<http://www.lejonnemi.se/default.asp?sida=polarna&parent=Nemi1> 2008-03-18

17.

Redan på vägen hem till Stockholm blev valpen dålig och efter några dagar på djursjukhus tvingades hon avliva den. Maria Krajewska har nu en ny hund från samma försäljare. Den nya valpen var uppskattningsvis sex veckor gammal när den levererades. Den fick hon betala 1 000 kronor för.

- Jag kan bara säga att jag har lärt mig en läxa. Till andra kan jag säga, sponsra inte den verksamheten. Det är värt att vänta och få en hund från en seriös uppfödare. Men jag trodde "**hund som hund**". Nu vet jag att uppfödaren är viktig, säger Maria Krajewska.

ur: Sjuka valpar säljs via annons

Av Monica Brundin Danielsson 15 juli 2004 23:54

<http://sydsvenskan.se/malmo/article73136.ece> 2008-03-18

18.

1. Jag tänkte mej heller inte riktigt för när jag köpte Majbjörn. Men nu är det ju som det är och jag älskar ju hans personlighet, men ja tror inte jag ska ha fler hårlösa rättor efter honom.

Citerar Ostergren från en diskussion på zoonen:

>>Anledningen till att jag anstränger mig för att få fram nakna rättor är att jag helt enkelt gillar nakenheten och att det är annorlunda, att hålla en nakenrätta är inte alls som att hålla i en hårig rätta, ni som gjort det vet vad jag pratar om.

2. Det är inte som du säger, "**rätta som rätta**", det är som att säga **hund som hund**. Det funkar inte, vissa gillar stora hundar, andra små, vissa gillar hundar med mycket hår, andra gillar nakna...osv. <<

<http://rattor.ifokus.se/Default.aspx?ThreadId=6bdca97a-74d6-49eb-8125-43c6b0f244be> 2008-03-18

19.

Men jag vill INTE vara rasist. Skulle jag gå runt i en USA-tröja skulle ingen brytt sej. Men **land som land**, eller hur? Och jag tycker om Sverige, det är ett bra land. (ang. om det är rasistiskt att bära blå-gul tröja)

<http://w2.sydsvenskan.se/postis/inlagg.php?subject=8&thread=14560> 2008-03-18

20.

För 10 år sedan tyckte alla: **land som land**. Det är ändå lagliga regeringar. Nu idag känns det jättekonstigt att ha något som helst att göra med en regim som inte ens representerar sitt eget folk, för att inte tala om Tibets. Vad har de för berättigande? (ur kommentarer efter en nyhetsartikel)

http://tv4nyheterna.se/1.344549/2008/03/15/krav_pa_bojkott_av_os_i_kina?commentId=19.42775 2008-03-18

21.

Det är samma sak varje dag konsten blir kallad för brott, men så länge det hålls på ett lagligt plan så stör det väl ingen eller? Jag bryr mig inte om jag går förbi en ful statyjävel av något nyskapande konstnärshelvet på stan varför ska då den där konstkritikern kalla det dem gör för skit. Eller att det är fult sen så fort det hamnar på en utställning så är det fullt av överklass personer som vill köpa lite konst från den lägre klassens konstnärer. När ska de kunna tycka det är fint när samma sak sitter i större modell på en vägg nära dem? Jag förespråkar inte för några brott, jag försöker få det att få sin plats i den offentliga sektorn det med, **konst som konst. Skit som skit**. Jag skulle antagligen inte bry mig alls om jag inte var intresserad själv. (blogg om graffiti)

<http://gotegard.wordpress.com/> 2008-03-18

22.

Ja, tänk att så lättlurad var han, det tog inte tre timmar innan den kränkte Lille Lars kunde identifiera känslan av att vara kränkt. Kränkt pekar han nu ut mig som nästa objekt för hans kampanj. **Konst som konst, satir som satir.** Men i fällan gick han! (kommentar till text på konstnären Lars Wilks hemsida)

<http://www.vilks.net/?p=1005> 2008-03-18

23.

Hemlösa och andra udda individer har säkerligen förts bort långt bort från Aten, de har förhoppningsvis inte gått samma öde till mötes som hundarna. Fast jag misstänker att en eller annan grek kanske så skulle tycka var bästa lösningen. **Liv som liv.** Har man ingen respekt för liv å ena sidan, varför skulle man ha det å andra sidan? (ang. uppståndningen av aten inför OS)

http://www.tiger.se/blog/archives/2004/08/os_har_en_otack_odoer.html 2008-03-18

24.

Å varför skulle tex kvinnans liv ha mer värde än ett barns liv? Liv som liv, eller det kanske är mindre sorgsligt när ett barn dör jämfört med en vuxen??????? För det skulle faktiskt ha blivit ett BARN utan den aktiva handlingen som abort är. (passagens debattforum)

<http://debatt.passagen.se/show.fcgi?category=650000000000029&conference=1050000000000146&posting=1950000003865264> 2008-03-18

25.

- Om man inte är intresserad av ett annat lands kultur, kan maten vara en dörröppnare. Genom maten kan man visa att det finns många likheter, säger Silvano Krajcer. Visst finns det likheter. **Paj som paj, kaka som kaka.** Det är bara smakerna som är lite annorlunda. (artikel om integrationsprojekt på Rosengård)

<http://bhmedia.se/nyheter/Sydsvenskan-filer/sds.html> 2008-03-18

26.

att folk bara orkar! **mamma som mamma** liksom. ålder spelar knappast någon roll. bara för att man levt längre när man är 30 så innebär ju det inte att man blir en bättre mamma för att vara MAMMA är inget som kan läsas in eller som man kan veta hur det är i förväg att vara. (kommentar på blogg om att vara 14 år och mamma)

http://viungamammor.blogg.se/1200849842_sjuk.html 2008-03-18

27.

1. Grape skrev,
Plura!

Vi är alla bröder! Sen har vi ibland en mer enträgen bror att dras med. Du har din och jag har min, och jag tror att du har haft kontakt med min bror rätt nyligen. Men jag gillar din blogg också! Lillebror som jag är..
den 11 april, 2007 kl. 15:21

2. Plura skrev,

GRAPE.Jag förstår, **bror som bror**, det var roligt att du tittade in ändå
den 11 april, 2007 kl. 15:24

<http://www.eldkvarnsvartblogg.nu/?p=156> 2008-03-18

28.

Så var allt back to normal då eller? Skolan har börjat om för oss som är kvar där, semestern är slut och sommaren är över. **Sommar och sommar** i och för sig, rent meteorologiskt vet jag då inte ens om det varit sommar.

Det har regnat och varit kallt. Men ändå, no bitterness, **sommar som sommar.**

<http://www.pitea-tidningen.se/artikel.aspx?artid=75292&cat=15&pageIndex=0&arkiv=False> 2008-03-18

29.

Funderar om jag ska ta och flytta till staden snart. **Lägenhet som lägenhet.** Det händer ju ändå massor menar jag, jag kan lika gärna befinna mig i smeten. Men jag vet inte.

<http://ankipanki.bloggaggratis.se/2008-03-18>

30.

Istället så ska jag söka jobb i Lund, men det är inget mer upphetsande än att det är städjobb. Men **jobb som jobb**. Inkomst gör mig glad.

<http://www.arkeologen.com/index.php?s=ytterliggare> 2008-03-18

31.

Tidigare på dagen hade de sagt ja till varandra under en sirlig blomsterbåge, som dagen efter deras bröllop användes på hotellets personalfest.

Fest som fest, dröm som dröm, tänker jag när vågorna långsamt driver in mot stranden.

http://ekonominyheterna.se/Mons_blog/september/index.xml#comp:000045e8224d:000011efb5:2c9f 2008-03-18

32.

Upptäckte att jag hade köpt sill istället för ansjovis när jag skulle påbörja projekt Jansson. Äh, **fisk som fisk**. Skar ner till Anna om en stund på uppesittarsuparkväll som hon döpte det till en gång när vi var i fjällen.

<http://majsans.wordpress.com/category/vanner/> 2008-03-18

33.

- Hängmörat kött är givetvis bättre än vaccat kött. Men att jämföra det mikrobiellt ofarliga vaccade köttet med livsfarlig liksaft från Pålle i hagen är inte särskilt sakligt. Det ena är trist, det andra är farligt. (...)

-Liksajt är inte farlig.

Det är en myt att man blir sjuk av lik. Likförgiftning finns inte - (Från "Döden i skogen"! Men det är oestetiskt, har dålig smak, doftar illa och hör inte ihop med mat. Det är så djävla illa Lisa, Tyvärr. Jag påtar inte om Pålleliket i hagen, det är människolik jag jämför med. **Kött som kött, saft som saft**. (ur diskussion i kommentarerna på en blogg)

<http://matalskaren.blogspot.com/2007/01/framtidens-ktt-r-hr.html> 2008-03-18

34.

1: Jag undrar ifall någon vet hur man byta visnings namn i Adium. Jag vet hur man gör det men det funkar inte. Jag använder en adress från Gmail. Min adress är registrerad och jag kunde byta namn när jag använde Windows.

Finns det ett plugin eller detta är omöjligt iom jag har Gmail?

2. hej jag tror man måste trycka på enter efter man har skrivit in ett nytt namn i audium, funkar för mig iaf

1. har du gmail då?

2. nej men **program som program**.. vet inte, men testa o dubbelklicka på ditt namn så att man kan skriva in nytt och sen enter. (dataforum)

<http://www.99.se/vrig-programvara/236768-adium-gmail-visningsnamn.html> 2008-03-18

35.

3. Lista dina 5 favoritgodissorter.

Lösgodis, **godis som godis**, det är ju sockret man vill åt.

<http://svante.linuxgods.com/archives/category/femman> 2008-03-18

36.

operation som operation, förstår att det känns lite olustigt att se en liten sötnos bli nedsövd sådär! (kommentar till blogginlägg om ett barn som ska bli brockopererat)

<http://erikabergman.blogspot.com/2008/02/lkarbesk.html> 2008-03-18

37.

Såklart jag stödjer skönhetsoperationen i killens fall men äcklas av Linda Rosing. Dessa går inte allt likställas. "**Operation som operation**" verkar många tycka här. Tänk ett steg längre och se hur samhället förändras. "**Kärlek som kärlek**" verkar majoriteten av oss svenskar tycka. Fuck it. (diskussion om skönhetsoperationer på forum)

<http://www.nordisk.nu/showthread.php?t=2439&page=4> 2008-03-18

38.

Jag vill över huvud taget inte se en massa nakna mansöverkroppar någonannanstans i offentligheten än på badstranden. Feta håriga isterbukar eller vältränade blanksmorda släta bringor med piercade bröstvårtor och tatueringar, skit samma. **Kropp som kropp!**

http://annaamattsson.blogg.se/060706134608_kropp_som_kropp.html 2008-03-18

39.

blev oxå sugen på det nu, men när jag klickar på min skrivare så finns det inte sånt papper till den. kan man inte beställaf rån en annan skrivare ? borde ju vara **papper som papper** eller spelar det nån roll vilken skrivare man har? (diskussion i forum om papper till tillfälliga tatueringar)

<http://www.stylesearch.se/snacka/?tips=00fe98af-190d-4463-9fc6-e91c467ea9ee> 2008-03-18

40.

Tyvär så tror jag inte att det har någon större effekt, för mina dumskallar till grannar vill förmodligen inte förstå vad "Endast tidningar" betyder. Antagligen tycker dessa mindre begåvade radhusägare att det borde vara **papper som papper**. Dom känner sig förmodligen väldigt miljömedvetna när dom plattar till sina mjölkpaket och TV-kartonger och stoppar dom i holken. (blogg om återvinning)

<http://blogg.aftonbladet.se/keyw.php?blog=14134&keyword=kapitulation> 2008-03-18

41.

Horace, 15:49, 15 februari 2008

"Att kuta efter spårvagnen är att springa för att slippa gå", skriver ni. Stavas inte kuta med två "t"? Spelar ju ingen roll egentligen, **springa som springa**. Den var ju riktigt bra faktiskt!!

http://www.volt.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=776&Itemid=16

42.

Man kan ju undra om jag över huvudtaget arbetade idag? Vill förklara mig med att jag var på seminarium på förmiddagen och sen slog jag ihop lunchen och en träningsstimme (**springa som springa** liksom) till några ärenden på stan. In på Granit och blev kär i en nästan-sån-bok-jag-vill-ha.

http://iabloggar.blogspot.com/2006_12_01_archive.html

43.

sjunga som sjunga, bara inte resten får veta det.

mary-kate och ashley olsen kan sjunga.

det lyssnar jag på nu.

rösterna är väl 102 % redigerade i studion men so what liksom.

2008-mar-24 @

http://lundberglouise.blogg.se/1206353110_sjunga_som_sjunga_bar.html

44.

Känner du mig nu?

Det är inte svårare än så, **jag som jag**, bara jag eller hela jag. Om sorg, om sex, om mig, om dig? Nybliven styvmamma som försöker få koll på läget...

URL: <http://jagsomjag.blogg.se>

Atom/RSS: Atom/RSS

Bloggen startade: augusti, 2007

Proffs/privat: Proffs

<http://www.bloggportalen.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=20323>

Kärnkomponentens (KK) position	Antal
initialt fritt annex	20
medialt fritt annex	2
finalt fritt annex	9
Direkt objekt/ subjektiv predikativ	8
Topikaliserat direkt objekt	4
Egen TKE	3

Förkortningar

TKE = turkonstruktionsenhet

KK = kärnkomponent (i både *x-och-x* och *x-som-x*)

EK = efterkomponent i *x-och-x*

FK = förklaringskomponent i *x-som-x*

DM = diskursmarkör

PF = parafrasmarkör